ԺԲ. ՏԱՐԻ 3325 (Ն. Տ.) 19 ՄԱՐՏ 1895 — 7 ՄԱՐՏ 1895 — 22 ՐԱՄԱԶԱՆ 1312 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՁ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ادارهسی آره‌وك غزته‌سی

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Գրական

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դատարաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ տպագրութիւն անտիպ մնացած

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲԵՐԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐ

ԵԹԷ չի խոյչէինք պզտիկ գործերու համար խոշոր բառեր գործածելէ, պիտի կրնայինք ըսել թէ Բերայի մէջ «ընտրական պայքարն» սկսելու վրայ է Նոր Թաղական Խորհրդոյ ընտրութեան համար, զոր արտօնեց ու յանձնարարեց Պատրիարքարանը։ Ցանրեօթը տարիէ ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով այդ մեծ թաղին ազգայիները պիտի հրաւիրուին իրենց քուէներով նշանակել այն մարմինը որուն պիտի յանձնուի թաղին եկեղեցիներուն ու դպրոցներուն մատակարարութեան հոգը։ Այդ եկեղեցիները երեք են, ինչպէս գիտենք, ու դպրոցները չորս, առանց հաշուելու Նորակառոյց եկեղեցին ու դպրոցն որոնք կիսատառ կը մնան։ Բերայի Թաղին կարաւանց մատակարարութիւնը, վարչական որոշմամբ, Պարտուց հատուցման Յանձնաժողովին վերապահուելով հանդերձ, դարձեալ ոչ նուազ կարեւոր բաժին մը կը մնայ ընտրելի Խորհուրդին, խղճամիտ հոգածութեան ու անձնուէր աշխատութեան կարօտ։

Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին, հակառակ իր ընդարձակութեանը, նեղ կուգայ բարեպաշտներուն որոնք կը խնդրեն հոն ամեն կիրակի ու տօնական օրեր. իսկ Բանկալթիի ու Ֆէրիգիւղի եկեղեցիները,—կամ աւելի ճիշդը՝ մատուռները,—արդէն չեն բաւեր այդ բազմամարդ թաղերու ազգայնոց հոգեւոր պէտքին, այնպէս որ, ամառը, ժողովրդեան մէկ մասը յաճախ պարտէզէն կ'ունկընդրէ արարողութեանց։ Եթէ Ս. Յարութիւն եկեղեցոյ չինութիւնն ալ աւարտի ու օծումը կատարուի, չորս եկեղեցիներու խնամատարութիւնը,—չի չփոխել «խնամակալութեան» հետ՝ որ սկսած է ջիղերու դըպչող բառ մը դառնալ մեր մէջ,—պիտի ունենայ նոր Թաղական Խորհուրդը։ Իր կարգին անչուշտ պիտի ներկայանայ նաեւ, այդ չորս եկեղեցիներուն համար գոնէ միակ քարոզիչ մը ունենալու խնդիրը, որ՝ հակառակ քահանայական դասին եռանդուն պարտաճանաչութեան, հոգեւոր զգալի պէտք մըն է մեր ժողովրդեան։

Այսքանը՝ եկեղեցական բաժնին համար։

* * *

Գալով դպրոցական բաժնին, կըրթական գործը նոր զարկ մը ստանալու կը կարօտի։ Անցեալ տարւոյ սեպտեմբերին կազմուած Հոգաբարձութիւնը, իրեն տրուած նիւթական միջոցներու սահմանին մէջ, իրագործեց բաւական բարեփոխումներ, թէեւ ոչ երիտասարդ ազգայնոց ցանկին պատասխանելու աստիճան մը։ Բայց անմիջական պէտքերը խորհուեցան ու անօրինուեցան, և կըրթական նոր շրջանին սկիզբը դրուեցաւ յիշուեցաւ թէ Նարեկեան վարժարանի շրջանաւարտները յաջող քննութիւն անցուցած էին կեդրոնական վարժարանն ընդունուելու համար։ Աւելին կրնայ ապատիպ ոսկին Բերայի ազգ. վարժարաններէն. բայց, ինչ որ ամենէն աւելի զգալի ու ստիպողական պէտք մըն է, այդ կրթական յարկերուն նեղ գաղտ է ներկայացող աշակերտներուն որոնք կը մերժուին։ Այժմ դասարարակուող երկսեռ աշակերտներուն թիւն է 537, հետեւեալ բաժանումներով.

Նարեկեան վարժարան	
Աշակերտ	117
Աշակերտուհի	115
Մանկապարտէզ (երկսեռ)	130
Տօլապտէրեի նախակրթարան »	100
Ֆէրիգիւղի նախակրթարան »	43
Բանկալթիի նախակրթարան »	32
	537

Տօլապ-Տէրեի ու Ֆէրիգիւղի կողմը մանաւանդ, իբրեւ ապքատ թաղեր, շատ աւելի թուով աղքատներ կան որոնք փողոցները կը լեփեփուին։ Ասոնք ամենքն ալ կը կրթուին նախնական ձրի ու բարւոք դասատարակութեան մը։

Այս հոկիրճ ծանօթութիւնն ալ՝ դպրոցներու պէտքին համար։

* * *

Նոր ընտրելի Թաղական Խորհուրդն, այս կերպով, հմտական աշխատութիւն մը պիտի ունենայ կատարելիք, առանց յիշելու մատակարարական ուրիշ ճիւղերն ալ։ Եւ այդ մարմին այնչափ աւելի պիտի համապատասխանէ իր վրայ դրուած յոյսերուն՝ որքան հաւերաշխութեամբ ու գիտակցութեամբ տրուած քուէներով ընտրուի։ Այն վայրկեանէն որ Բերայի ազգայնք փափագեցան խնամակալութեան մը տեղ Թաղական Խորհուրդ մը ունենալ, տարակոյս չիկայ որ այդ գիտակցութեան ու հաւերաշխութեան ապացոյցը պիտի տան և աւանդական դարձած «կոչումն» ընելու պէտք չիկայ։ Մանաւանդ, որ այդ քուէարկութիւն պատասխանին չափ շուտով չի պիտի կրնայ կատարուիլ։ Ընտրողութեան իրաւունք ունեցող ազգայնոց ցանկին պատրաստութիւնը ահագին աշխատութիւն մըն է, քանի որ 1878էն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով քուէարկութեամբ թաղական խորհուրդ պիտի ընտրուի ի Բերա։ Այդ թուականէն վեց տարի ետքը, 1884ին, անգամ մը միայն Թաղահամար կատարուած է. յաջորդ տասնըմէկ տարիներուն մէջ ո՛րքան յաջելումներ ու ո՛րքան պակասներ. հարիւրաւոր ընտանիքներ եկած հաստատուած են այնտեղ ու հարիւրաւորը անձեր մեռած են։ Այս ամենը ճշդուելու, ստուգուելու ու ամբողջ ցանկ մը պատրաստուելու համար, թղթատարի մը ժամանակամիջոցի պէտք կայ։ Ապիժէն օգուտ քաղելով, հետաքրքիր եղանք իմանալու թէ 1884ին կատարուած թաղահամարը ինչ արդիւնաւորուած էր Հայերուն համար։ Այդ թուականին արձանագրուած էին ի Բերա, ամեն հասակէ ու ամեն դասակարգէ, 3444 հոգի ապրիլ սեպտէն և 4190 դեղեցիկ սեպտէն,—կամ վիճակագրական լեզուով՝ արու և էգ,—առանց հաշուելու պանդուխտներն որոնց թիւը կը հասնէր 2148ի, որոնց 220ը միայն կին և 1928ը այր։ Նոր թաղահամար մը, ընտրողական գործողութեանց դիւրութիւն ընծայելով հանդերձ, ցոյց պիտի տայ նաեւ թէ հիմակ ալ ընկի Բերացիներուն մէջ՝ կիները այրերուն վրայ առաւելութիւն ունին իրենց թուով։ Վիճակագրական հարցերով զբաղողներուն համար ուսումնասիրութեան շահեկան նիւթ մը կըլլար այս։

Տ. Ա.

ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ

Կառուցանը շոգենաւին վերջերս պատահած արկածին առթիւ, Ֆրանսերէն հանդէս մը ծովու փոթորիկներու վրայ հետեւեալ գեղեցիկ հատուածը կ'արտապատ Միշէլի գործերէն, որը վերջերս նոյնէն հրատարակուեցաւ։

Շատ փոթորիկներ տեսած էի։ Փոթորիկի հաղարաւոր նկարագրութիւններ կարդացած էի, և ամեն բան կ'ակնկալէի։ Բայց բան մը նախատեսել չէր տար ինծի այն զգեցութիւնը զոր պիտի ունենար իր երկարատեւութեամբը, իր մշատեւ սատկութեամբը, իր անոգոյշ փոփոխութեամբը։ Ցաւէա կամ նուազ դարար մը, աճում մը, վերջապէս զանազանութիւն մը տեղի ունենալուն պէս, հոգին ու զգայարանները բան մը կը գտնեն առանց մէջ որ կը թուլցնէ, կը մոացրէ, որ կը համապատասխանէ փոփոխումի տիրական պէտքերուն։ Բայց հոս, հինգ օր անդադրում, առանց յաւելման կամ նուազման, միեւնոյն մոլեգնութիւնը տիրեց և բան մը չփոխուեցաւ սոսկալիին մէջ։ Բնա՛ւ որոտում, բնա՛ւ ամպերու պայքար, բնաւ ծովի պատառում։

Նախ և առաջ, գորշագոյն մեծ վրան մը ամեն կողմէ փակեց հորիզոնը. կը պարուրուինք մթրագոյն տիրական պատանքին մէջ որ ամեն լոյս չէր վաներ և ցոյց կուտար կապարագոյն ամպ մը, մոլեգին միօրինակութեամբ՝ քամիներուն և տրամաթաթաւ։ Մէկ խաղ միայն ունէր։ Եռացող մեծ կաթսայի մը սոնումն էր միայն։ Ոչ մէկ սոսկման բանաստեղծութիւն չպիտի ներդրէր այդ արձակ բանաստեղծութեան չափ։ Միշտ, մի՛շտ միեւնոյն ձայնը. հո՛–, հո՛–, հո՛–, կամ ո՛–հ, ո՛–հ, ո՛–հ։

Ծովերը կը բնակին։ Այս տեսարանին հանդիսական ըլլալ աւելի էինք. առնոր խառնուած էինք։ Ծովը երբեմն բան քայլ առաջ կը քաշէր։ Անոր ամեն մէկ հարուածն՝ տունը կը դղրդաց։ Մէկ պատուհանները կ'ընդունէին (բարեբախտաբար քիչ մը քովէն) հարաւ-արեւմտեան անծայրածիր հովը որ հոսանք մը կը բերէր. ոչ, այլ ներհեղեղ մը, ովկիանն անդրեւանեան։ Առջի օրէն, մեծ անապարանքով, ու շատ դժուարութեամբ հարկ եղաւ փեղկերը գոցել, վառել ճրագները՝ լոյսի մէջ դտնուելու համար։ Դաշտին վրայ նայող խուցերուն մէջ ապրելը, յուզումը նոյնքան զգալի էին։ Ես կը յամառէի աշխատիլ, հետաքրքիր տեսնելու թէ այս վայրագ ուժ պիտի յաջողէր ճնշելու, ընդմիջելու ազատ միտք մը։ Մտածումս գործոն, ինքզինքին տէրը պահեցի։ Կը զրէի ու կը դիտէի։ Յաղնութիւնը և քունի զրկումներ, քիչ քիչ միայն իմ վրայ կ'ընդհանրանային զրութիւն մը, գրագէտին ամենէն փափուկը կարծեմ, կրնութեան զգայութիւնը։ Նախադասութիւնն աննորոգնակ կը լայ։ Նաւագարանիս մէջ այս բոլոր նախ կատարեցաւ։

Մոլին սոնումը՝ մեր վրայ իջնող հոլին այանդակ, մտացածին ձայներն ունէր միայն յեղեղուկ։ Իրեն խոշընդոտ այս տունն իրեն համար նպատակէտ մըն էր որուն վրայ հարիւր կերպով կը յարձակէր։ Երբեմն դուռը զարնող վարպետի մը բուռն հարուածն էր. ցնցումներ՝ իբր թէ զօրաւոր ձեռք մը բրցունել ուզէր փեղկերը. սուր կոծեր կը բուէին ծխնելոյզէն, ներս չմտնելու աւերումներ, սպառնալիքներ եթէ չը բանալինք, փիրջապէս զայրոյթներ, տանիքը վեր առնելու զարհուրելի փորձեր։ Բոլոր այս ազմուկները կը ծածկուէին սակայն մեծ հո՛–, հո՛–էն, այնքան անհատն էր այս, հզօր, ահարկու։ Հովը երկրորդական կերուար մեզ։ Սակայն կը յաջողէր ներս թափանցել տալ անձրեւ։ Մեր առնը (մեր հաւը պիտի ըսէի) ջուր կառնէր։ Ձեղնայարկը, տեղ տեղ ծակած, ուխտէն կը վազէր։

Աւելի՝ ծանր բան։ Ուրախանին մուլուցքը յանահատ ճիգով մը յաջողցաւ քակել փեղկի մը ծխնին որ, թէեւ տակէն գոց, սարսռաց, զղրդաց, յուզուեցաւ։ Հարկ եղաւ ուժգին կապ՝ բով ամրացնել զայն հատատուն փեղկին, և ասոր համար հարկ եղաւ պատուհանը բանալու յանդգնիլ։ Բացած առենս, թէև փեղկերէն պատապարուած, ինքզինքս յարձանքի մը մէջ կարծեցի, կիսամիլիոն բացած՝ մնդանօթի հանպատնոտով ամրակի մը ահռելի զօրութեամբը, ակամէն տակ անընդհատ քաշուած թնդանօթի մը հարուածովը։ Պատուհանէն կը նշմարի բան մը որ գազաթար մը կուտար իր անհաշուելի զօրութեանց վրայ։ Այս է թէ կոհակները, իրարու դէմ ելլալով ու փրփրուելով, շատ անգամ չէին կրնար վար իջնալ։ Անոնց վերեւ քամին անձրեւի պէս կառնէր այդ ծանրածանր զանգուածները ու զայտիրուն վրայէն կը թռցուներ։ Ի՞նչ պիտի ըլլար եթէ փեղկերը բրթելով, պատուհանը ջախջախուելով, հովը մեր տան մէջ նետէր այդ խոշոր ալիքները զոր կը բռներէր, կը մղէր թաթամի մը ուժգնութեամբը զրոյ կը տանէր զայտիրուն մէջէն, ահաւոր և մեծատատան...։

Ցանքի վրայ ընկերիս այլանդակ հանգամանութիւնն ունէինք։ Կնոջ ըլլալ որ մեր տան տանիքը կամ թերեւս ամբողջ յարկ մը տարուէր։ Դեղացիներուն մոռատնջութիւնը, ինչպէս ըսին մեզ, և ամեն գիշերուան մտածումն՝ այս էր։ Խորհուրդ կուտային մեզ որ հեռանանք անկից։ Բայց մենք միշտ կենթադրէինք թէ այդքան երկար փոթորիկ մը մերջ մը պիտի ունենար սակայն, և միշտ կ'ըսէինք. «վաղը»։

Ցամաքէն եկած լուրերը նաւաբեկութիւն միայն կը ծանուցանէին։ Հոկտեմբեր 30ին, մեր մօտիկը, Հարաւային ծովէն եկող նաւ մը երեսունի չափ նաւաստիներով՝ ընկղմեցաւ։ Խուստիւրէ յետոյ ժայռերէն, խութերէն, բարակ աւազով փոքր ծովափի մը դէմն եկած էր, ուր կինները կը լոգանան։ Արդ, այն մեղմ ծովափին վրայ, յորձանքը վեր առնելով գայն անչուշտ շատ բարձր, ահարկու ծանրութեամբ մը վար ձգեց զայն որ ջախջախեցաւ, փչրուեցաւ, քայքայուեցաւ։ Մեռած մարմնի մը հանգոյն մնաց հոն։ Ի՞նչ եղած էին նաւաստիները. ընաւ հետքերնին չգտնուեցաւ։ Ենթադրուեցաւ որ կամրջակին վրայէն ամենքն ալ ասլուած էին։

Այս եղերական դէպք ուրիշներ ալ ենթադրել կուտար, և ամեն մարդ դժբախտութիւն միայն կերազէր։ Բայց ծովը դեռ յագեցած չէր երեւար։ Ամեն մարդ հատած սպառած էր. ա՜ռ։ Կը տեսնէի մեր նաւուղիղները որք հարաւ-արեւմտեան հովէն կապաստանէին պատի մը ետեւը, մտատանջութեամբ կը դիտէին, գլուխնին կը ցնցէին։ Բարեբախտաբար ո՛չ մէկ նաւ չհամարձակեցաւ ներս մտնել և օգնութիւն պահանջել անոնցմէ։ Ապա թէ ոչ պատրաստ էին իրենց կեանքը տալու։

Ես ալ անյագութեամբ կը դիտէի այդ ծովը, ատելութեամբ կը դիտէի։ Իրական վտանգի մէջ չգտնուելով, աւելի կը ձանձրանայի ու կը տրտմէի։ Տգեղ էր, սոսկատեսիլ։ Բան մը չէր յիշեցուներ բանաստեղծներու զուր պատկերներէն։ Մինակ, տարօրինակ հակապատկերով մը, որչափ նուազ կենդանի կը զգայի ինքզինքս, անիկա այնքան աւելի տարրելու երեւոյթ ունէր։ Մոլեգին չարժումէ մը ելեւէջացած բոլոր այդ կոհակները կենդանութիւն մը և գոյ մտացածին հոգի մը էին առած։ Ընդհանուր կառազութեան մէջ, իւրաքանչիւրն իր կառազութիւնն ունէր։ Ամբողջական միօրինակութեան մէջ (ճշմարիտ, թէեւ հակասական լսն) դիւաբին խառնափնդոթութիւն մը կար։ Աչքերուս և յոգնած ուղեղս մէկ պատասխանն էր, թէ այդպէս էր։ Անոնք իմ վրա՛ս կը ներգործէին իբրեւ ահաւոր ամբոխ մը, սոսկալի խուժան մը՝ չէ թէ մարդոց այլ հաջող շուներու, միլիոն մը, միլիոն մը կատաղի կամ լաւ ուս խելագար գազանները... Բայց ի՞նչ կրսեմ, շուներ, գազանե՞ր. այս ալ չէր։ Բոմբիլի և անասնուն երեւոյթներ էին, անաչք ու անականջ գազաններ որք միայն փրփրալից որկորներ ունէին։

ՉԱԽԷՐ ՄԱԶՈՒՆ, լեհ փիլիսոփան, որուն մահը ծանուցինք, ծնած էր ի Լէմպերկի (Պալիշիա), 1835ին։ Իր ուսմունքն առաւ Բրազայի և յետոյ Լէմպերկի համալսարաններուն մէջ ուր դասախօսեց ժամանակ մը։ Յետոյ, ուսուցչութիւնը Թողով բոլորովին զրականութեամբ պարապելու համար, հանդէս մը հիմնեց. իր ֆրանսաբէր զգայուններուն շնորհիւ գրժանացաւ Պատուոյ Լէգէոնի ասպետական խաչին, իր զրական գործունէութեան յոբելեանին առթիւ, 1883ին։ Իր առաջին գրուածքները պատմական ճիւղին կը վերաբերին։ Յետոյ, իր գրիչը բոլորովին նուիրեց վիպասական ճիւղին և 1886էն սկսեալ՝ գերմանական գրականութիւնը ճոխացուց բազմաթիւ նշանաւոր վէպերով ու նորավէպերով որոց մէկ քանին թարգմանուած են ամեն լեզուներու։ Իր գրուածքներէ մեծագոյն մասը կը պարունակեն կենդանի գոյնով նկարագրութիւններ առուական և բարոյական կեանքի և հրէական բարքերու։

* * *

ԶԷՋԱՐ ՔԱՆԴԻՒ, իտալացի պատմագիրը, որուն մահն ևս ծանուցուեցաւ արդէն, ծնած էր 1804ին։ Կանուխէն սկսած էր համբաւ հանել իբրեւ պատմագիր, վիպասան և բանաստեղծ։ Ցանրեօթը տարեկան հասակին մէջ քերականութեան դասատու էր ի Սօնտրիօ. յետոյ գնաց ի Բոմ և Միլան։ 1830ին հրատարակեց պատմական երկ մը որուն համար գատապարտութիւն մը կրեց, որու միջոցին, իր պարագայ ժամերը նուիրեց պատմական վիպասանութիւն մը գրելու։ Այդ թուականէն սկսեալ արտասովոր բեղմնաւորութեամբ մը գրական արտադրութիւններ ունենալ. իր գրական, բանաստեղծական, քննադատական, բայց մանաւանդ պատմական երկասիրութեանց թիւը կը հասնի 250ի։ Իր գլխաւոր գործերը թարգմանուած են ֆրանսերէնի։

Զէջար Քանդիւ իր երկրին քաղաքական կեանքին մէջ ալ մասնակցութեան կարեւոր բաժին մը ունեցած է իբրեւ երեսփոխան։ Ծայրայեղ կղերամոլ մըն էր և 1865ին մին եղաւ այն երկու երեսփոխաններէն որոնք քաղաքային ամուսնութեան դէմ քուէարկեցին։

* * *

ՆՈՐՎԵԳԻՈՅ մէջ, վերջին ընդհանուր մարդահամարին համեմատ, 6600 բնակչի փոխարէն մէկ գինետուն կը հաշուէր։ Այս թուանշանին մեծութիւնը ադէկ մը երեւան հանելու համար, կ'ըսենք թէ Բրուսիոյ մէջ 203 բնակչի փոխարէն մէկ գինետուն կայ և Պելժիոյ մէջ 36 բնակչի փոխարէն մէկ գինետուն։

Աքսանխնամիոյ մէջ սա կարծիքը կայ թէ «գրի ծախող գինետուն» մը 6600 բնակչի փոխարէն՝ չափազանց էր, ուստի երեսփ. Ժողովը միջամտած է նորէն սեղմելու համար այդորին սպառումը՝ զրեթէ ամբողջութեամբ վերցնելու համար մանր գինետունները։ Հակալքոլական օրէնք մը հրատարակուեցաւ երեք ամիս առաջ, որով ալքոլի փոքրաքանակ առեւտուրն արգիլուած է ամեն անհատի, ի նպաստ ընկերութեան մը, որ գոյացած չհերը պէտք է յատկացնէ հանրային օգտակարութեան գործերու։ Գինեվաճառութեան արտօնութիւններն անկից ի վեր մէկ տարուան համար միայն կը տրուէին. հետեւապէս անոնք որ դեռ պայմանաժամին չեն աւարտած, այլ ևս չպիտի նորոգուին ներկայ տարւոյս վերջը։

Ալքոլին առեւտուրը կրնայ արդիւնաւոր նաեւ իւրաքանչիւր վարչական շրջանակի մէջ մենաշնորհի արտօնատէր ընկերութեան, եթէ 25 տարեկան երիկ մարդոց ու կիներու շահագրգռութիւնը՝ ընդհանուր քուէարկութեամբ՝ ալքոլին փաստման արքելքը պահանջէ շրջանակին մէջ։ Այս պարագային մէջ արգիլքը հինգ տարուան պայմանաժամի մը համար գործադրելի է։

Տօներու առջի օրերն ու ամեն շաբաթ օրերը, բոլոր գինետունները գոցուած ըլլալու են կէսօրէն մինչեւ վաղայաղորդ առաւօտ։ Շաբթու մէջ ժամը ութին միայն կրնան բանալ։ Փոքրաքանակ առեւտուրը առ առաւելն մէկ լիտրա ու առ նուազն մէկ երրորդ լիտրա կրնայ կատարուիլ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի (64)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

Այս բան շատ դիւրին չէր իրեն համար. ի՞նչպէս կրնար հանդարտ մնալ, ինչպէս կը պատուիրէր տոքթոր Ռիւշոն, երբ իր զաւկին անհետացումը և այս մասին ընել տուած խուզարկութիւններն ամեն վայրկեան զինք մատանջութեան և զայրոյթի ոգեւորներու մէջ կը ձգէին՝ առաջ բերելով յարատեւ տենդ մը որմէ աշխատութեամբ միայն կազատուէր։ Ցորչափ չը գիտնար տղուն վիճակը, աչքին գործողութեան համար հաւանականութիւն չիկար, ուստի կը ձգձգէին զայն։ Ցառաջիկային կարելի պիտի ըլլա՞ր։ Ցայտնի չէր, և այս անստուգութեան մէջ պիտի մնային մինչեւ որ լաւ խնամքներով Պ. Վիլֆրանի վիճակը բաւական ապահովուած ըլլար՝ ակնարժեները համոզելու համար։

Օրիորդ Պէլօմը չահագրգռել Պ. Վիլֆրանի մասին և զանիկա խօսեցուցելը վերջապէս դիւրին բան մըն էր Բերրինի համար, բայց այսպէս չէր եղած երբ ուզած էր ամբողջացուցել ինչ որ Ֆապրիի և Մանպլէօի խօսակցութիւնը խմացուցած էր իրեն՝ եղբօր ու քրոջ որդիներուն, ինչպէս նաեւ Թալուէլի թագուն յոյսերուն վրայ։ Վարժուհին ապուշ մը չէր ամենուին, և չպիտի թողուր որ զինքն հարցափարձէ ասանկ նիւթի մը վրայ ոչ ուղղակէս ոչ անուղղակէս։

Եթէ Բերրին հետաքրքիր ըլլար գիտնալ թէ ինչ էր Պ. Վիլֆրանի հիւանդութիւնը, ի՞նչ պայմաններու մէջ առաջ եկած էր, և ի՞նչ հաւանականութիւններ կային որպէս զի օրին մէկը վերստանար իր տեսողութիւնը կամ բնաւ չտեսնար, չատ բնական և նոյն իսկ իրաւացի բան էր՝ իր բարեբարին առողջութեան վրայ մտազբաղիլը։

Բայց եթէ նոյն հետաքրքրութիւնը ցուցնէր եղբօր ու քրոջ սրդիներուն ու Թալուէլի հնարքներուն համար, որոց վրայ գեղին մէջ կը խօսուէր, անկարելի էր որ բան մը իմանար։ Մինչ այս խնդիրները փաքր աղջիկներուն գիտնալու բանե՞ր են։ Մինչ սաիկա խօսակցութեան նի՞թ մըն է վարժուհիին ու տանուհիին միջեւ։ Այս կարգի պատմութիւններով ու չատխօսութիւններո՞վ կը կազմակերպեն աղջիկան մը ընաւորութիւնը։

Ուստի Բերրին ետ կենալու էր այս մասին վարժուհիին բերնէն բան մը առնելու յոյսէն, եթէ Բազիմիրին մօրը՝ տիկին Պրէթոնէօի մէկ այցելութիւնն ի Մարքարէ չիգար չի բանար օրիորդ Պէլօմին շուրթերն որք անշուշտ գոց պիտի մնային։

Պ. Վիլֆրանէն իմանալով այս այցելութիւնը, Բերրին հաղորդեց զայն օրիորդ Պէլօմի ըսելով որ յաջորդ օրուան դասը թերեւս խանգարուէր, և երբ վարժուհին այս լուրն առաւ՝ տարօրինակ մտագրգռում մը ցուցուց։ Վասնզի իր յատկութիւններէն մէկն էր երբէք միաքն ուրիշ բանի վրայ չդարձուցել, և իր ասնուհին միշտ ձեռքին տակ բռնել ինչպէս ձիաւորը որ պարտաւոր է իր հեծանելին անցունել վրտանգալից տեղէ մը։

Ի՞նչ ուներ ուրեմն։ Անոր մեկնելէն քիչ մը առաջ միայն Բերրին պատասխան մը առաւ այս հարցման որ քանի անգամ միաքն եկած էր։

—Սիրելի աղջիկս, բաւ Պէլօմ ձայնը մեղմացնելով, կը խրատեմ ձեզ որ գաղտնապահ և զգուշաւոր ըլլաք վաղը այն կնոջ նկատմամբ որուն այցելութիւնը ձեզի ծանուցուեցաւ։

—Գաղտնապա՞հ՝ ի՞նչ առթիւ, զգուշաւո՞ր՝ ի՞նչ բանի մէջ և ի՞նչպէս։

—Պ. Վիլֆրան մինակ ձեր դասախարակութիւնը չյանձնեց ինծի, ձեր կրթութեան գործն ալ։ ահա թէ ինչո՛ւ այս խորհուրդը կուտամ, ձեր ու ամենուն շահուն համար ալ։

—Խնդրեմ, օրիորդ, բացատրեցէք թէ ի՞նչ ընելու եմ, վասնզի հաւատացէք որ ամենեւին չեմ հասկնար թէ ձեր տուած խորհուրդը ի՞նչ կը պահանջէ ինէ, և ի՞նչ ալ ըլլայ կը սոսկամ անկից։

—Թէեւ քիչ ատենէ ի վեր Մարքարէ կը գտնուիք, գիտնալու էք որ Պ. Վիլֆրանի հիւանդութիւնը և Պ. Էմմանի անհետացումը մոատանջութեան պատճառ են ամբողջ երկրին համար։

—Այո, օրիորդ, այդ բանին վրայ խօսուիլը լսեցի։

—Ի՞նչ պիտի ըլլան գործարանները ուրցմամբ կապրին հօրին հազար գործատուր, առանց հաշուելու անոնց որ այդ գործատուրներէն կապրին, եթէ Պ. Վիլֆրան մեռնի և եթէ Պ. Էմման ետ չդառնայ։ Զգալու էք որ այս հարցումներ չեն ուղղուիր առանց տենչանքներ արթնցնելու։ Պ. Վիլֆրան իր եղբօր ու քրոջ գաւկներ՞ն պիտի կարակ անոնց տնօրինութիւնը. կամ մէկ հատին միայն որ միւսէն աւելի վստահութիւն ներշնչէ իրեն. կամ թէ անոր որ քանի տարիէ ի վեր իր աջ բազուկն եղաւ և որ, իրեն հետ վարած ըլլալով այդ անսահման մեքենան, ամենէն աւելի կարող է վստնդի մէջ չձգել զայն։ Երբ Պ. Վիլֆրան բերել տուաւ Պ. Թէոտորը, կարծուեցաւ թէ անիկա յաջորդ պիտի կարգէր իրեն։ Բայց երբ անցած տարի իր մօտ կանչեց Պ. Բազիմիրը երբ սա կամուրջներու և խճուղիներու վարժարանէն գինքը՝ ամեն մարդ հասկցաւ թէ սխալած է, և թէ Պ. Վիլֆրան դեռ ոչ աք ընտրած է, սա կարուկ պատճառով որ իր զաւակը միայն կուզէ իրեն յաջորդ, վասնզի հակառակ այն կասկածներուն որք բամնած են զանոնք տասերկու տարիէ ի վեր, միմիայն իր զաւակը կը սիրէ ճշմարիտ սիրով ու հայրական հպարտութեամբ, ու անոր կը ապաւէ։ Պ. Էմման ետ պիտի դառնա՞յ, յայտնի չէ, քանի որ ողջ կամ մեռած ըլլալը չեն գիտեր։ Հաւանօրէն մէկ մարդ մը լուր կառնէր անոր վրայօր. ինչպէս Պ. Էմման ալ այդ մարդէն՝ որ մեր երեցը Պ. Բուռաէ արքան է։ Բայց Բուռաէ արքան երկու տարիէ ի վեր մեռաւ, և այսօր զրեթէ սուզ կերեւայ թէ անհնար է բան մը իմանալ։ Պ. Վիլֆրան կարծէ որ ապահով է թէ իր զաւակը օր մը չէ օր մը պիտի գայ։ Իսկ այն անձերը որոնք չակ ունին Պ. Էմմանին մեռած ըլլալէն, ոչ նուազ կը կարծեն և ոչ նուազ ապահով են թէ իրօք մեռած է անիկա, և հնարքներ կը բանեցուցեն որպէսզի կացութեան տէրը դառնան այն օրը երբ այս մահուան լուրը գայ Պ. Վիլֆրանի, որ անշուշտ պիտի մեռնի։ Հիմակ սիրելի աղջիկս, կը հասկնա՞ք այն չահը զոր ունիք։ Դուք որ Պ. Վիլֆրանի մտերմուհին էք, գաղտնապահ և զգուշ երեւնալով Պ. Բազիմիրի մօր նկատմամբ որ ամեն կերպով կաշխատի իր զաւկին համար ինչպէս նաեւ անոնց դէմ որք կը սպառնան Պ. Բազիմիրի։ Եթէ շատ ադէկ ըլլաք անոր հետ, շատ գէշ եղած պիտի ըլլաք Պ. Թէոտորի մօր հետ։ Նոյնպէս, եթէ չափազանց ադէկ ըլլաք այս վերջնոյն հետ որ անշուշտ շատ չանցած պիտի գայ, ձեզ հակառակորդ պիտի ընէք տիկին Պրէթոնէօն։ Առանց հաշուելու որ եթէ երկուքին հետ ալ հաշտ ըլլաք, թերեւս ձեր վրայ պիտի հրաւիրէք թշնամութիւնն այն մարդուն որ երկուքնիս ունի անոնցմէ։ Ահա թէ ինչո՛ւ ամենամեծ շրջահայեցութիւն կը պատուիրեմ ձեզ։ Բան կարի քիչ խօսեցէք։ Եւ ամեն անգամ որ հարցափորձուելով ստիպուած ըլլաք պատասխանել, աննշան ու տարտամ բաներ ըսէք։ Կեանքի մէջ մարդ շատ անգամ աւելի կը շահի տենչանքներուն հետեւանքով քան փայլելով, և քիչ մը ապուշ աղջիկ ծախելով ինքզինքը քան շափազանց խելացի։ դուք այս պարագային մէջ կը դտնուիք, և որչափ քիչ խելացի երեւաք այնչափ աւելի խելացի պիտի ըլլաք։

ԼԴ.

Բարեկամական ազնուութեամբ մը սրբուած այս խորհուրդները չէին կրնար սրբասարդել Բերրինը որ արդէն մտատանջ էր տիկին Պրէթոնէօի գալուստէն։

Եւ սակայն՝ այդ պատուէրները որքան ալ անկեղծ, աւելի կը մեղմացուցէին ճշմարտութիւնը քան կը չափազանցնէին, վասն զի թէեւ օրիորդ Պէլօմ ֆիզիքապէս դժբախտ չափազանցութիւն մը ունէր, բարոյապէս վերջին ծայր զգուշաւոր էր, երբէք առաջ չէր նետուեր, իրերը մատամբ միայն կլսէր, կը ցուցուցնէր, բնաւ չշեշտելով զանոնք, ամեն բանի մէջ ի գործ դնելով այն սկզբունքները զորս կը քարոզէր Բերրինի և որք իրենն ալ էին։

Իսկապէս՝ կացութիւնը չատ աւելի ծանր էր օրիորդ Պէլօմին կարծածէն, և ասիկա՝ Պ. Վիլֆրանի շուրջն յուզուող տենչանքներուն հետեւանքը բան երկու մարդերուն պարագային, որք պայքարի սկսած էին որպէս զի օր մը չէ օր մը իրենց գաւակը ժառանգ ըլլայ Մարքարէի գործարաններուն և հարստութեան մը որ հարիւր միլիոն ֆրանքը կանցնէր։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7/19 ՄԱՐՏ 1895

Տնտեսական հարցեր

ԱՆՈՒՆԴԻՑ ԽՆԴԻՐ ԵՒ ՄԵԾ ՊԱՀՔ

Մեծ Պահքին հակառողջական բան մ'ըլլալուն վրայ բժիշկներու կողմէ այնքան դիտողութիւնք լսուած են ու կը լսուին ամէն անգամ, որ կ'ուզէ փորձ մ'ընել՝ ցոյց տալու թէ ընդհանրապէս պահեցողութիւնն ալ կրնայ ունենալ իւր օգուտները, և թէ մանաւանդ Մեծ Պահքի հաստատիչք կրօնական չարժառիթներէ միայն չէին թելադրուած։

Ինչպէս յայտնի է, Մեծ Պահքը տարւոյն մէջ այնպիսի ժամանակ կուգայ ուր ընդհանրապէս միսը սակաւ է. զի կենդանեաց ծնելու ժամանակն է։ «Ցնաչէնն» անցեալ օր իւր յօդուածին մէջ ուշադրի մեր այս միջոցիս ի Պոլիս սովութիւնն այս պատճառն կը վերագրէր։ Բայց Պոլսոյ հանարձչնարհեղածը մեր հայրենի դաւառներու համար ալ ճշմարիտ է։ Գեղջուկ տարրը մանաւանդ՝ ուզէ ալ՝ չի կրնար այս միջոցին միս բերանը դնել, որովհետեւ կենդանիները մարմուելու վիճակի մէջ են։ Մեծ Պահքի հաստատիչք յայտնագոյն ժամանակներէն չէին կրնար ընտրել միսէ հրաժարում պատուիրելու, և յայտնի է թէ Մեծ Պահքին դէմաւոր պրեգիրը միսի դէմ է։ Մերիներն զան ուրիշ կարգ մը լեզուներու մէջ Բուն Բարեկենդանի շաբաթը կը նշանակէ «Միսէ հրաժարման» շաբաթ կամ «հրաժեշտ առ միս» (Բարեսէ-վաղէ, էն ֆէսէզ)։

Շատ կասուսիէն դիտուած ճշմարտութիւն է թէ չափազանց մակերսութիւն կը յոգնեցնէ մարդկային կազմուածը, դիւրագրգիռ և բարկասիրտ կ'ընէ զայրը, կենդանական ախորժները չափէն աւելի կը սրէ, և չուտ յոգնեցնելով մարմինը, կեանքն ալ կը կարճեցնէ։ Մարդոցմէ առաջ այս իրողութեան փորձը կենդանիներուն վրայ էր, որոց մէջ մսակերը աւելի վայրագ են կամ իտաբարոյական լոկ բանջարակերը, որք են ամենէն ընտանի և ամենէն հանդարտաբարոյ կենդանիք։ Մարդ թէ մսակեր և թէ բանջարակեր է։ Կատարեալ մնունդը պէտք է վնասէ երկու տարբերութիւններ մէկ բաղադրութեան մէջ։ Հեռեւապէս, տարւոյն ինչ ինչ օրերուն մէջ միսն արգիլելով և կանոչեղէնով ու ընդեղէնով շատանալ պատուիրելով, նախնի հայրապետք կամ օրէնսդիրք Եկեղեցւոյ լոկ առողջական տեսակէտով ալ բանաւոր կարգադրութիւն մ'ըրած կրնան սեպուիլ։ Եթէ առողջապահութեան խօսք ընէին, հաւանական է որ ժողովուրդը չհասկնար և կարեւորութիւն չտար։ Բայց առողջապահական պատուէր մը բերած կապած են կրօնական պարտաւորութեան մը հետ։

Այս կրօնական պարտաւորութիւն ալ անիմաստ չէ սակայն։ Վարժուած կերակուրէ մը տարւոյն մէջ որոշեալ ժամանակ զգուշանալը գործ մ'է հաւերութեան և անձին վրայ տիրապետութեան, և նա որ այս պարագայի մէջ իւր անձը կառավարել և իւր կենդանական ախորժակները զսպել կը սովրի, աւելի դիւրաւ կրնայ տարապէսի տեր մէկին ըլլալ, քան զայն որ ինքզինքին երբեք այնպիսի մարդանը մը կրնայ տուած չէ։ Ասիկա նկարագրի կազմութեան համար միայն։ բայց քանի որ կրօնի մէջ հաւատացեալն իսէալի մը հետամուտ է, ի սէր այն իսէալին իւր անձէն կարնայ զրկելն ալ կրօնական անձնուիրութեան գործ մ'է։ Պահեցողութիւնն ուրեմն լոկ կրօնական գործ մը չէ։ Կարելի է սահմանել այնպիսի պահեցողութիւն մը որ նաև փիզիքական և բարոյական տեսակէտով օգուտներ ունենայ։

Այսօր Եւրոպայի քիչ շատ ամէն կողմ կան Բանջարակերներ Ընկերութիւններ, որք միս բերաննին չեն դներ, ինչպէս նաև ոմանք է կենդանական ուտեստ որ կը ստացուի կենդանին մորթելէն առաջ։ (օրինակի համար, զանազան կենդանական ճարպերն, որոնցմէ մին է Պոլսոյ մէջ սովորաբար կերուած Սիպիլի ճարպն)։ Այս մարդոց վերաբերեալ վիճակագիրք շատ զարմանալի են. զի կը հաստատեն թէ աւելի երկար կ'ապրին, և ընդհանրապէս խելօք և պարկեշտ մարդիկ են։ Զօրաւոր ուտելիք զօրաւոր ըմպելիներ կը պահանջեն, և բանջարակերները միանգամայն ժուժկալ մարդիկ են։ Ասոնք Եկեղեցւոյ պատուիրած պահեցողութիւնը մի քիչ չափաւորելով՝ իրենց համար կանոնի կանոն ըրած են զայն։ Կաթ, հաւկիթ, կարագ (կաթին եղն և ոչ միսին), ձէթ և այլ բուսական իւղեր, բանջարեղէնայ և ընդեղինայ ամէն տեսակներ անոնց բոլոր ուտելիքն են։ Կերաւի թէ այսպէս կազմուած ճաշացուցակ մը նուազ կը յոգնեցնէ ստամոքսը, նուազ մուր կը թողու կազմուածին մէջ, որով մարդը նուազ հնթակայ կ'ընէ մարսողական գործարաններու և յօդերու հիւանդութեանց։

Պիտի ըսէք թէ Բանջարակերներուն ըրածը չափազանցութիւն է։ Բայց ամէն «ուրդէմ» այսպէս է։ Հիմնական դաղափար մը կայ, որոշ դիտողութիւն մը, որ շատ հեղ ճշմարիտ է. բայց անոր յարակից պարագայները, զայն «սիրդէմի» վերածելու համար դրուած կանոնները են որ ծայրայեղութեան կը տանին հիմնական դաղափարը։ Բանջարակերներուն հիմնական դաղափարն ալ ճիշդ է, այսինքն թէ միսն անհրաժեշտ սնունդ չէ։ սխալ է կարծել թէ մարդ առանց մսի չի կրնար ապրիլ։ Դիւրացիները տարին մէկ քանի անգամ միս կ'ուտեն միայն, և սակայն գիտէք թէ ո՞րչափ առողջ են։ Պիտի ըսէք թէ լաւ օդ կը վայելեն, մաքուր ջուր, ևն. ևն։ Բայց զիրար հասկնանք։ Դիւղացիք իրենց կենդանիներուն հետ մէկտեղ կը պառկին կ'ելնեն։ անանկ տեղեր կ'անցունեն իրենց բոլոր կեանքն ուր դուք դիշեր մը պիտի չկրնայիք անցունել. առողջապահութեան այրուբէնն անգամ չեն գիտեր. ամէն տեսակ հիւանդութեանց դէմ անպաշտպան են։ այսու հանդերձ, լոկ բանջարեղէնէ և ընդեղինէ բաղկացեալ ամենապարզ կերակուրէն իրենք աւելի այժ կ'առնուն քան դուք ձեր մանրէն ճարպոտ կերակուրներէն, զորս մեծ մասին կը վանէք ձեր մարմնէն առանց օգտուելու ֆիզիքապէս։ Այս դիտողութիւններն ահա հին եղած են բանջարակերայ խոհարարական դաւանանքին, զոր ի դէպ է յիշել երբ խօսքը քրիստոնէական պահեցողութեան վրայ է։

Զանազան ազգեր և զանազան եկեղեցիներ համամիտ չեն պահեցողութեան պայմաններուն վրայ, և կ'երեւի թէ ամէնէն խիստն է մեր Հայոց Մեծ Պահքն։ Ցուռնացը քիչ մը աւելի թոյլատու է։ Բողբակոնաց մէջ. Անկիրանները ալ ունին պահեցողութիւն, մանաւանդ ծոմ։ Բայց նպատակ յատկապէս Հայոց պահքը պաշտպանել չէ։ Տարակոյս չկայ թէ չարաթական պահքերը, մանաւանդ չորեքշաբթի և ուրբաթ պահք բռնելու կանոնն, աւելի առողջապահիկ են քան Մեծ Պահքն, որ քաղաքացիներու տկարացած կազմուածներուն այնքան չի յարմարիր իւր բովանդակ խստութեան մէջ։ Բայց Մեծ Պահքն իւր նախնական նշանակութենէն հեռացած պէտք է ըլլայ երբ գինեմղութիւնը թոյլատրուի Մեծ Պահքի մէջ։ զի ժուժկալութեան պէտքն, որով կարգ մը չափազանց մնդատու կերակուրներէ զգուշանալ կը պատուիրուի, գինեմղութիւնն ևս ի բաց կը վանէ, իբրեւ ամենէն աւելի զմարդ գրգռող և մեղքի առաջնորդող վիճակ մը։

Եւ յետոյ, ամէն բան վարժութիւն է, և այս է պատճառն որ մեր մայրեր ու մեծ-մայրեր, առանց մեզմէ աւելի կրօնի կողմանէ մ'ուսնալու, քաջալերեալ կը լռեն Մեծ Պահքն, որուն մեզ ո՛չ իսկ շաբաթ մը կը տանի։ զի անոնք վարժուած են. մեզ չենք վարժուած։ Մսակերներու զաւկերն ալ ի ծնէ վարժուած կ'ըլլան մսի, և երբ մեծնան, կը կարծեն թէ չեն կրնար միսէն հրաժարիլ։

Բաց ասած, ծայրայեղ մսակերը յուսի չընիսի մը մէջ են. զի չափազանց մսակերութիւնը կը գրգռէ ի չափազանց գործունէութիւն կենդանական գործարանաց. այս գործունէութեան բերած յոգնութիւնն ալ դարմանելու համար դարձեալ իբրեւ դարման կը նկատեն մսակերութիւնն, ու վերջը չի դար։ Բանջարակերը կ'ըսեն. «Ո՛չ մարմինը գրգռենք ու յոգնեցնենք, ո՛չ ալ յոգնած մարմինը կազդուրելու համար միսի դիմենք»։

Այս գիտողութիւնք անշուշտ հաճութեամբ պիտի կարդացուին մանաւորապէս ազգատ դասակարգին մէջ, որ այնքան զուրկ կը մնայ միսէ, մանաւանդ Պոլսոյ մէջ ուր միսը բացարձակապէս սուղ է։ Անոնք փորձով կը հաստատեն թէ խիստ քիչ միսով կարելի է ապրիլ։ Շատ ձուկ կ'ուտեն, մանաւանդ կարգ մը ձուկերու ածան եղած ժամանակն, որով անհաւատալի ածութեամբ երեկոյեան և ցերեկեան ճաշերնին կը հայթայթեն։ Առատ բանջարեղէն կ'ուտեն, և ընդեղիններն անպակաս կ'ընեն ուտելէն։ Այս ազգատ դասակարգի մէջ առողջութեան տիպարներ կան որք չափազանց մսակեր բարեկեցիկ դասուն մէջ հազուստեալ են։ Այն խոնարհագոյն կարգի էնտելիկ ընտանեաց մէջ փորձով գիտեն թէ Մեծ Պահքն ու շաբթուան պահքերն անտանելի բաներ չեն, և զանոնք բռնելուն համար իրենք պակաս չեն ապրիր քան իրենց աւելի «ազատամիտ» ազդակիցները։ Բ. Բ.

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Երեսփ. ժողովոյն վերջին նիստերուն մէջ վիճաբանուած գլխաւոր խնդիրն էր նաւատորմի զօրացնելու յաւելեալ խնդիրը։ Ֆրանսական նաւատորմը տակաւ գանող առեւնաբանք միշտ աչքի առջեւ ունէին անգլիական, և այս տարիս ակնարկութիւն ըրին Ֆրանսայի դէմ Անգլիոյ տածած ճշմարիտ կամ ենթադրական խորհուրդներուն։ Առեւնաբաններէն մին, որ խորունկ հմտութիւն ունի նաւային գործերու վրայ, զորս իրեն մասնագիտութիւն ըրած է, Պ. Քապա-Տանվիլ, երկու դէպքեր յիշեց, որք կ'երեւի թէ բուռն տպաւորութիւն ըրեր են ժողովոյն վրայ։ Մատանիէ ընելով Աէքէնս-ղուլֆ եկող լրտեսն, յիշեց թէ այս օրերս Աէքէնս-ղուլֆ դասն երկու հազար լրբեր աղտի ուղղած են Շերդոսի ֆլոտիլեան նաւասնդոցին, (որպէս զի ազատ-ներները վարժուին պատերազմի ժամանակ լուր բերելու Ֆրանսայէն,) և վերապահութեամբ յիշեց այն աւելի կարեւոր զրոյցն ալ թէ 1894 Նոյ. 4ին Աէքէնս դէզ ֆոմբոսած նաւթարաց խորհուրդը լրջօրէն խորհած է Ֆրանսայէ դէմ պարերաբար հրապարակելու ենոյցն վրայ։ (Բարեբախտապէս, անկէ ի վեր երկու-հինգ ամիս անցաւ, և պատերազմ ի յայտարարութիւն չեղաւ։ Մեծին Բրիտանիոյ կողմէ։ Իրաւ, սահման չկայ կարգ մը Ֆրանսացիներու դիւրահաւանութեան։)

ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. — Անցեալ երկուշաբթի, Փարիզի նշանաւոր արուեստագիտաց քննիչ մարմին մը Պ. Բէյնոյի տուաւ մրցանակն լաւագոյն յատակագծին Քառնոյի յիշատակարանին համար, որ պիտի կառուցուի ի Ֆոնդէնպլօ։ Այս քաղաք երախտապարտ է ողբացեալ Նախագահին՝ իւր ամառնային արձակուրդն հոն անցունելով քաղաքն իւր 20 տարուան թմբութենէն ազատելուն համար։ Պ. Քաղմիր Բէլրէ Ֆոնդէնպլօ չէր երթար. բայց կը յուսան որ Պ. Ֆելիքս Ֆոռ օրով իրենք աւելի բարեբախտ կ'ըլլան։ Կառուցուելիք յիշատակարանն է Քառնոյի կիսանդրին ոգեկոչ Ֆրանսա հաւատոյն դրօշն ի ձեռին կենալով պատուանդանին վրայ։ Մինչ Պ. Քառնօ այսպէս կը մեծարուի, իւր յաջորդը չեն մոռցուիր։ Պ. Քաղմիր Բէրիէի ընտրութիւնն յիշեցնելու համար, երեւելի փորագրիչ Պ. Շարլէնի յանձնուած էր չքագրում մը պատրաստել, բայց Պ. Շարլէն նոյնան դրժբախտ եղաւ գրելիէ օրուան ծէ դարուն ֆրանսացի բանաստեղծն, որուն պատուիրուած էր եղերերգական ոտանաւոր մը գրել այրի կնոջ մը համար, որ կ'ողբար իւր մեռած երկիր։ Բանաստեղծը կը կարծէր թէ ժամանակ ունէր իրմէ պահանջուած քերթուածն յօրինելու։ Բայց զայն չյաջողցաւ, այրի տիկինը նորէն կարգուած էր, և ամէն տխուր մոռծումմոռցած։ Նմանապէս, Պ. Շարլէնի «մէտայլոն հազիւ լմնցած երբ Պ. Քաղմիր Բէրիէ այլ ևս Նախագահ չէր։ Այնու հանդերձ, կառավարութիւնը կոխել պիտի ուզ զայն, որպէս զի նախագահական չքագրամներու չարքին մէջ պակաս մը չըլլայ։ Շքագրամին մի կողմը կ'երեւի Պ. Ֆ. Բէրիէի գլուխը. միւս կողմը քօղարկեալ կին մը՝ գասական հագուստով, որ թղթիկ մը կը ձգէ տուփի մը մէջ, որ կը նշանակէ թէ ազակիր Ֆրանսա կ'ընտրէ զՊ. Ֆ. Բէրիէ, Քառնոյի յաջորդը։ Պ. Շարլէնի յանձնարարուեցաւ նաև չքագրամ մը շինել Պ. Ֆելիքս Ֆոռի ընտրութեան առթիւ, և բարեբախտապէս, պատճառ չկայ որ անուանի արուեստագէտն իւր այս գործն աճապարանքով տեսնել հարկադրուի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՑԱՐԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆՔ. — Միացեալ Նահանգաց մէջ օրուան մեծ խնդիրն է նաւագական երկիրներու հաստակութիւնն ամերիկեան կարգ մը ուսելիքներն ընդունելու։ Ամերիկեան երկրագործ դասակարգը մանաւանդ սառնի յուզուած է։ Գերմանիա, Ֆրանսա, Պելժիա, Դանիա և Հոլանդա ազգերներ դրած են կամ կը դնեն ամերիկեան ապրանաց դէմ։ Գերմանիա իւր գործարանատէրերուն դուրս զրկած շաքարին համար շնորհուած պետական պարգևը պիտի աւելցնէ, որպէս զի շաքարի վրայ ամերիկեան տարբերական մաքսը չվնասէ գերմանական շաքարագործութեան։ Անցեալ օր ծանուցինք թէ Փարիզի ամերիկեան դեսպանը բռնուած է ամերիկեան կենդանիներու և անոնց մսին ի Ֆրանսա չընդունուելուն դէմ։ Ուաշինկթընի մէջ անհամիներ կը սպասուի Ֆրանսայի պատասխանին, որ ուրիշ եւրոպեան Տէրութեանց տալիք պատասխանին իմաստ ալ պիտի ցուցնէ։ զի Ամերիկայիք կ'ենթադրեն թէ Եւրոպա այս մասին խօսք մէկ ըրած է Միացեալ Նահանգաց դէմ։

ԼԵՀ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՆ, որք ի Թարնաբ (Կալիցիա) դասի ենթարկուած էին քաղաքական ամբաստանութեամբ, (26 հոգի,) երդուեալ դատաւորաց միաձայն վճռով անպարտ արձակեցան։

ԻՏԱԼԱՅԻՔ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ. — Նաթալիա կիրակի Լիբրան անուն քաղաքային խորհրդական մը սպանուած էր Քալաբաս նահանգին Ուօլէնպուրկ քաղաքին մէջ։ Իտալացիներու կողմէ։ Գլուխը չաղխուած և մարմինը ծակուած էր, և հետեւեալ օրը միայն կը ըլլայ գտնուիլ։ Ոճրագործները գտնելու համար, ոստիկանութիւնը ճարպիկ օրի չուներ տարաւ ոճրին տեղն ու մարմնոյն քով, և թողուց որ հոտուրտան։ Ցետոյ արձակեց։ Որսական բարակները շտակ դացին չորս Իտալացիներու վրայ և խածին բռնեցին։ Իտալացիք խոստովանեցան ամէն բան։ Երբ բանս կը տարուէին, բազմութիւն յարձակեցաւ և սպանեց ոճրագործները՝ Լինչի օրէնքով։ Ուրիշ մի քանի Իտալացիներ ալ կասկածով ձերբակալուեցան, և բազմութիւնը մըտնելով բանտ, անոնցմէ երկուքին վրայ ևս ի գործ դրաւ Լինչի օրէնքն։ Իտալիոյ դեսպանն ամերիկեան կառավարութենէն խնդրեց պաշտպանութիւն իւր հայրենակցաց համար։

ՍԵՒԵ Ն ԵՒ ՍՊԻՏԱԿՆԵՐԸ. — Ցեղային ուրիշ կռիւ մ'ալ տեղի ունեցաւ Միացեալ Նահանգաց Նիւ Օրլէանս քաղաքին մէջ՝ այս անգամ սեւերուն և սպիտակներուն մէջ։ Սպիտակ բանուորներն հակառակեցան սեւերուն, որք իրենց դէմ կը մրցէին, և կրակ բերին անոնց վրայ։ Սեւերը նոյն ոճով պատասխանեցին։ Երեք սեւ ու մէկ սպիտակ սպանուեցաւ, և 20 է աւելի վիրաւորեցան։ Նոյն կռիւ քաղաքին մէկ ուրիշ կողմը կրկնուեցաւ, և հոն ալ սեւ մը սպանեցաւ։ Ոստիկանութիւնն անբաւական գալով, հազար զօրք ի զէն կոչուեցաւ։ Խռովութեան զոհերէն մին եղաւ անպլ. Ինճէնիէր չոգենաւի պաշտօնեայներէն մին, որ դիպուածաւ զարնուեցաւ և ծանրապէս վիրաւորեցաւ։ Անգլ. դեսպանն հատուցում պահանջեց։ Նահանգապետն հրամանագիր մը հանելով ծանոյց թէ աշխատելու տրամագիր սեւերը պիտի պաշտպանուին զօրաց կողմէ։ Բայց խռովութեան հետեւեալ օրը սեւ բանուորները չեկան նաւահանգստին մէջ աշխատելու։

ՊԻԶՄԱՐԳ ԻՇԽԱՆԻ 80 ամեկին առթիւ Ամերիկայի Գերմանք մեծ հանդէսներ կը պատրաստեն։ Ֆիլատէլֆիոյ մէջ նուագահանդէս մը պիտի տան, որուն պիտի մասնակցին գերմանական ամէն երգեցիկ ընկերութիւնք։ Ցետոյ հացկերոյթ մը, յորում ճառեր պիտի արտասանուին Պիզմարքի կատաղած գործին վրայ, գերման ազգին միութեան վրայ։ Նիւ Եորքի մէջ ալ կը պատրաստուի պատմական թափոր մը՝ խորհրդաւոր կառքերով, որով պիտի պարգուին Պիզմարքի կեանքին երեւելի դէպքերն։ Իշխանին նուէր պիտի զրկուի ձոյլ արծաթէ խոշոր գաւաթ մը, պարզ ճարտարագործութեամբ։ Սինսինատի, Սէն Լուի, Միլուոքի, և այլ ամէն քաղաքներ ուր շատ Գերմանք կը բնակին նմանօրինակ հանդէսներ կը պատրաստեն։

ՓԱՐԻԶԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆն իւր այս տարւոյ ոսկի չքագրամներէն մին տուաւ Ֆրանսայի տեղական Միզոնի՝ Արեւմտեան Ափրիկէի մէջ իւր կատարած երկրախուզութեան համար։ Այս ապայ Փարիզ դարձած է, և երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ գաղթական նախարար Պ. Շոդանի հետ։

Պ. ԱՏՈԼՖ ԲԱՌՆՕ, ողբացեալ նախագահին եղբայրը, պիտի յաջորդէ Պ. տը Լէսէբսի՝ իբրեւ անդամ Գիտութեանց Ակադեմիային։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Պուլկարիոյ Սինոդը խնդակցական գիր մը ղրկեր է Եկղարք Սմեն. Տ. Եոսիֆ Սրբազանին՝ Եկղարքութեան հաստատման 25ամեկին առթիւ։

—Պաշտօնական մը քանի մը ոստիկաններով անցեալ չորեքշաբթի ուզեց Պ. Մ/թամպուլովի տունը մտնել. բայց սա յայտարարեց թէ հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ պաշտօնագիր բերող պաշտօնակալը միայն կարող է ներս մտնել։ Նախորդ շաբաթուն եւ ոստիկանութիւնն այսպիսի ձեռնարկ մ'ըրած էր բայց չէր յաջողած։ Կը կարծուի թէ Պ. Սդամպուլով պատպարած է կասկածելի անձեր։ Հիմա կ'երեւի թէ գատի պիտի եմթարկի՝ օրինաց չհնազանդելուն համար։

—Պուլկարական չոգենաւային ընկերութիւնն, որ հազիւ տարիէ մ'ի վեր գործի ձեռնարկած է, բաժնետերոց առաջին ժողովոյն մէջ ի Վառնա կրցաւ ծանուցանել այս օրերս թէ 100ին 7 շահաբաժին պիտի կրնայ վճարուիլ։ Ասիկա շատ յաջող արդիւնք մ'է։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՆՈՐԱՆԱՐ ԽՆԱՄՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՐԻԶ, 16 Մարտ.—Իտալիոյ թագաւորին հօրեղբօրորդի Առոստի դուքսը վաղը Շանդիլիի պիտի երթայ, յայցելութիւն Փարիզի կոմսուհւոյն (այրին Օռլէանեան Տան Պետին), և անոր աղջկան՝ Էլէն իշխանուհւոյն, որուն հետ կ'ըսուի թէ պիտի նշանուի։

ՀԻՒԱՆԴ ՁԱՐԵՒԻԶԸ

ՓԵՏԵՐՍԳՈՒՐԳ, 17.—Մեծ-Դուքս Նիքոլա Միխայիլովիչ այսօր մեկնեցաւ դէպ Ալժերիա, հիւանդ Զարեւիչին դալստեան ներկայ ըլլալու և հանգստաւէտութեան պայմանները կարգադրելու համար։

ԴՆԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒՐՈՒՀԻՆ

ՎԻԵՆՆԱ.—Ակուսդա Վիքտորիա կայսրուհին այս տարի ևս դարձեալ պիտի անցունէ հարաւային Աւստրիոյ մէջ։ Ապրիլ 3ին պիտի գայ Աբասիա, ուր պիտի այցելէ նաև Վիլհելմ կայսր։

ԵԼԵՒՄԱՌՏԻ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

ՊԵՐԼԻՆ, 17.— Երեսփ. ժողովոյ մէջ խօսուեցաւ Գերման արժէտաբոյ Ցունատանէ պահանջքին վրայ։ Արտաքին գործոց նախարար Պառոն ֆոն Մարշալ ծանոյց թէ աւելի ազդու դիտողութիւնք պիտի ըլլան հեղեղ կառավարութեան. բայց որովհետեւ այժմեան նախարարութիւնն առժամանակեայ է, դիտողութիւնք պիտի ուղղուին այն վերջնական նախարարութեան որ պիտի կազմուի հելլենական առաջիկայ ընտրութիւններէն ետքը։

ՏՐՈՅ ԽՆԴԻՐ

ՓԱՐԻԶ։—Երեսփ. Ժողովը չուզեց ժառանգութեանց տուքին փոփոխման ծրագիրը մտցնել այս տարւոյ եմմացոյցին մէջ։

ԱԶԳԱՔԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Կիրակի օրը, Ցունաց Պատրիարք Աստն. Տ. Անթիմոս Գատրգէոյի մատրաղիա Տ. Եսաքիմի տունը գտնուած պահուն, գիւղին քարոզիչ Դեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատան այցելութեան գնաց և իր յարգանքները մատոյց Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։

Կրօնական ժողովոյ որոշման համաձայն, Դեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Աւլեմեանն կիրակի օրը Իւսկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն մէջ քահանայ ձեռնադրեց Պանարմացի տիրացու Ալիքսանն, որ կոչուեցաւ Տ. Գրիգոր։

Ռուսոսմեէն կը հաղորդեն թէ տեղւոյն առաջնորդական փոխանորդի պաշտօն վարող Տ. Ղեւոնդ քահանան ի Տէր հանգեր է։ Հանգուցեալը Երուսաղեմայ ժառանգաւորաց վարժարանէն շրջանաւարտ եւած և Ռուսոսմեայի ազգ. վարժարանի մէջ ուսուցչական պաշտօն վարելէ յետոյ քահանայ ձեռնադրուած էր և տասնըվեց տարիէ ի վեր կը վարէր քահանայութեան պաշտօնը։

Խառն ժողովը վաղը ի Նիստ պիտի գումարի Պատրիարքարանի մէջ։

Կիրակի օրը Տօքթ. Դամպուրիոնու Ազգային Հիւանդանոց այցելով, նոյն հաստատութեան բժշկական մարմնոյն հետ վերաբերմամբ հիւանդներու քննելու, և ի մասնաւորի մէկ քանի հիւանդաց նկատմամբ խորհրդակցութիւն կատարեց։

Ցարգոյ բժիշկը, մեկնած տեղն, հիւանդարանի կանոնաւորութեան և մաքրութեան համար իւր գոհունակութիւնը յայտնեց հոն ներկայ գտնուող Հոգաբարձութեան։

Բերայի կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Բ. շրջանի ընթացաւարտից վկայականներու բաշխումը կատարուեցաւ կիրակի օրը Նարեկեան վարժարանին մէջ։

Վկայականները վաստակուած են Բերայի Կրթական Խնամակալութեան և Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ։ Շրջանաւարտք, վկայական ի ձեռին, ներկայացան Տաքթ. Ն. Տաղաւարեան էֆ. ի և խնդրեցին որ իրենց շնորհակալիքը յայտնէ Կրթական Խնամակալութեան և Թաղ. Խորհրդին։ Տաքթ. Տաղաւարեան էֆ. ի դիմաց Խնամակալութեան փոխադրած այցելութեան գալով, ներկայ գտնուեցաւ Փանսեբէն լեզուի դասերուն և գոհունակութիւն յայտնելով մեկնեցաւ։

Աւասկի 14 շրջանաւարտից ցանկը, որք անցեալ գեկտ. 25ին քննութենէ անցած էին։

Պ. Պ. Ամբակում Շահրիկեան, Սրամ Շահվերեան, Արսէն Թադէոսեան, Բիւզանդ Քիւրքճեան, Գեղամ Հաճեան, Դանիէլ Սարգիսեան, Եղնիկ Մէնէշեան, Երեմիայ Թորիկեան, Երուանդ Զաւուշեան, Լեւոն Եէլքէնճեան, Խաչիկ Մխքէեան, Մելքոն Դայրքճեան, Մխաք Ֆէսկանէլեան և Սահակ Երէցեան։

Ինչպէս տեսանելի է՝ նոյնպէս և լեզուաց դասերը կը շարունակուին կանոնաւորապէս։

Տէօքտէճեան և Մ. Շահպազեան ընտանիք շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն այն բարեկամաց և ազգականաց որոնք ներկայ գտնուելով հանդուցեալ ՏԻԿԻՆ ՍՐԲՈՒՀԻ ՏԷՕՐՄԷՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, ցաւակցութիւն արտայայտեցին այս տխուր առթիւ։

Մասնաւորապէս շնորհակալութիւն կը յայտնեն Դեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազանին որ բարեհաճած էր նախագահել յուղարկաւորութեան հանդէսին։

Հնորհի՛ն շուրջ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Պերոթի կեդրոնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ նոյն դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Էմիլ Լաւիֆի պէյ, որուն յաջորդեց Սպարթայի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Սատուրեան էֆէնտի։

Սպարթայի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Քէնզբրիի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Սատուլլահ էֆէնտի, որուն յաջորդեց Իրատապետական վարժարանի նախկին շրջանաւարտներէն Խմիլ Վէհպի էֆէնտի, որ կատարեց օրինական երդումն։ իսկ միւսներուն համար գրուեցաւ տեղական կառավարութեանց։

ԻԹԱԼԻԱ. — Երէկ Իրիկուն Հ-Դ-ԷՆ մարտանաւին և Մ-Ռ-Ջ-ԷՆ-ին հրամանատարք, սպայք և պինոզրք ինչպէս նաև նաւային ջրհանկիր զօրաց վաշտերն Իֆիմար ըրին կայս. պարատան մօտ յատկապէս կառուցուած շէնքին մէջ և ստացան դրամական պարգեւներ։

ԿՐԷՏԷի նորընտիր կուսակալ Ակիքսանդր Գարաթէոտօրի փաշա և խորհրդական Ղալիպ պէյ անցեալ ուրբաթ օր Քլազօմէնի մաքրանոցը ժամներ են, ուր հինգ օր քարանթինա սպասելէ յետոյ ուղղակի Կրէտէ պիտի երթան։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Հելլենական դեսպան Պ. Մավրօկօրտատօ երէկ Բ. Դուռն երթալով յայտնեցաւ բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վեսիր. Նախարարին և Վեսիր. խորհրդականին հետ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը հրաւիրած է սօմ. կայս. կառավարութիւնն որ պատուիրակութիւն մը ղրկէ Պալթիկեան ջրանցքին բացման հանդէսին ի Քիլ։

ՄԱԼԻՑԷի մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ելմտական Նախարար Վեսիր. Նազիֆ փաշայի և Բուսէլիի երկրամուտից պարտաթղթերուն նկատմամբ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ցանձնաժողովը կը կազմէին Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վեսիր. Դաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան, Մալիյէի հանրային պարտուց հաշուակալ Մէհմուտ պէյ, նոյն նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդական Ռէֆիզ պէյ և օտար թղթակցութեանց ու թարգմանութեանց սենեկին տնօրէն Պետրոս էֆէնտի։ Ներկայ էր նաեւ Հանրային պարտուց վարչութեան մէջ անգլիական պատուիրակ Պ. Վիլսընդ Քայլար։

ԳԱՐԱԲԷԿՕՅԻ կամուրջին վերաշինութեան համար, գերման գործարանի մը ներկայացուցիչ Ասոֆ պէյ երէկ նոր ծրագիր մը մատոյց նաւային շինութեանց նախագահ Ֆէրիզ Հիւսնի փաշայի։ Ասոֆ պէյ առաջարկած է կամուրջին երկու գլուխները մէկ մէկ աշտարակ կառուցանել ու կամուրջը կազմող պ-պերը երկաթեայ հաստը տախտակներէ շինել։ Նոյնպէս յիսուն տարուան համար պայմանագրութիւն առաջարկած է։ Ագէնց զատ կամուրջին շինութեան ծախսուց համար ալ առաջարկած է որ ամէն օր կամուրջին հասոյթէն հարիւր ոսկին Ծովային նախարարութեան զրկուի և մնացածը շինող ընկերութեան մնայ, մինչեւ որ ծախքն ամբողջովին ստանայ։

ՆԱԽԿԻՆ ԹՏԻՎ վախճանեալ Իսմայիլ փաշայի թողած հարստութեանը վրայ Եգիպտոսի լրագիրը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն։

Իսմայիլ փաշա 27,534 Ֆէտտան հող թողած է, որուն 2000ը վաճառուած է Էվգաֆի վերատեսչութեան, 1500ը՝ Խալիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի և 12,000ը՝ ի Թէհէլպարաւա, իր ընտանեաց ու 6000ն ալ իր միւս ժառանգորդներուն թողած է։ Ասոնց վրայ աւելցնելու է նաև Հելուանի, Ապասսէյէի ու Զաֆարանի ապարանքները և ի Կ. Պոլիս Էմիրկէնի ու Պայազիտի ապարանքները։ Զաֆարանի ապարանքը թողուած իր ընտանեաց։

Եգիպտայի Բաթիպ փաշա կտակատար կարգուած է։ Իսմայիլ փաշա այս վերջնոյն յատկացուցած է ամսական 150 Եգիպտական ոսկի և կնոջն ալ 50՝ ցրկեանս։ Կինը եթէ մեռնի այդ գումարը ամուսնոյն պիտի անցնի։ Այդ գումարներ պիտի վճարուին Թէհէլպարաւի հողերուն հասոյթէն։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարք Տ. Անթիմոս կիրակի օրը հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց Գատրգիւղի յունաց Եկեղեցւոյն մէջ, շրջապատեալ մէկ քանի մեծարգոյներէ, և յետոյ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Գատրգիւղի Մեծարգոյնի Տ. Եսաքիմի ոգոյն համար։ Եկեղեցական արարողութիւններէ յետոյ Տ. Անթիմոս Պատրիարքը սեղանի հրաւիրուեց

ժամէն մէկուկէս ժամ յետոյ այսինքն իրիկուան ժամ 3, 45 (Ը. Ե.). իսկ պայմանագրական կառախումբին ուղեւորք էտիրնէէն հոս մանաւոր կառախումբով մը պիտի բերուին, որ ամէն կայարան պիտի հանդիպի և կէսօրէն մէկուկէս ժամ յետոյ Սիրքէճի պիտի ժամանէ։

Այդ հաշուով եւրոպական թղթատարն ամէն օր կէս օրէն մէկուկէս ժամ յետոյ Սիրքէճի պիտի ժամանէ և առաւօտներն ալ ժամ 6 ½-ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի։ Շաբաթը երկու անգամ ալ ճեպընթացով ուղղակի երթեւեկութիւն մը պիտի կատարուի։

ԹՐԱՄՈՒԷՑԻ բաժնէթուղթերը մեծապէս վրայ դրին այս օրերս, այն զեկուցման վրայ թէ Ղալաթիա-Պէյքթաշի գիծը զոյգ պիտի ըլլայ և Թոփխանէ-Գալաքէօյի մասն ալ քարափէն պիտի անցնի։ Քարափանց ընկերութիւնը թէեւ իրաւունք ունի քարափին վրայ թրամուէյ բանեցնելու, բայց պարտի յարգել թրամուէյի ընկերութեան իրաւունքները, և աւելի շահաւոր կը համարուի որ այս վերջինը քարափին վրայ գիծ մը չինէ քան քարափի ընկերութիւնը զատ գիծ մը հաստատէ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ և Տիկին Վինսընդի յարաթի օրը քանի մը հեռագիր ղրկուեցան Կ. Պոլսէն, բարի ճանապարհ մաղթելով իրենց ի հարաւային Ամերիկէ ճամբորդութեանը առթիւ։

ԲՈԼԵՐԱՆ Կ Կ. ՊՈԼԻՍ.—Մարտ 5 ի կիրակի օրուան ժամ 6 էն մինչեւ մարտ 6 ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քրիստէ դէպք ու մահ չէ պատահած։ Առաջուան բռնուածներէն մին ապաքինած է, որ է ի Քիրէճքարու վարակեալ բեռնակիր Ղազար, որ դարմանուած է Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ։

ՄԵԾ ՇԱՀԵՆԱՒԵՐ.—Պելճիական ամենէն մեծ շոգենաւը՝ Ֆրէդրէնդ, որուն մէջ կան ամերիկացի չորս հարիւր քառասունը ինը զբօսաշրջիկներ, երէկ առաւօտ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց և հինգ ժամու չափ մնալէ յետոյ երէկ իրիկուն Նաբոլի ուղեւորեցաւ։ Այդ շոգենաւ 7116 տակառաչափ տարողութիւն և 184 նաւաստիներ ունի։

* * *

Լա Թրէսէն շոգենաւն այսօր վաղը Իզմիրի նաւահանգիստը կը սպասուի։ Ասոր մէջ գտնուող զբօսաշրջիկներուն մէջ կայ Պ. Էտուառ Հէռվէ ակադեմականը։ Նոյնպէս կան նորա կսկի քառասուն մոմներ, որք իրենց հարսանեկան ուղեւորութիւնը կը կատարեն։ Շոգենաւին մէջ ասոնց համար մասնաւոր խցիկներ յատկացուած են։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը նկատելով որ Ղալաթիոյ Քարափանց վրայ շինուած մաքսատան չէնքը նեղ է, որոշած է նոր մի վերանոց մ'ալ կառուցանել։ Շինութիւնք փութով առաջ կը տարուին։

Մաքսային վերատեսչութեան մէջ կազմեալ այն յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի մաքսանենգութիւնն արգիլելու մասին հարկ եղած միջոցներն որոշելու, ինչպէս նաև մաքսային պահապան պաշտօնէից պարտականութիւնները սահմանելու, իր պաշտօնն աւարտելով տեղեկագիրը մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՀԻՊՈՍՏՈՍ.—Ֆրանսական ընդհ. հիւպատոս Պ. կագէ, որ մէկ քանի ամիսներէ ի վեր բացակայ կը գտնուի արձակուրդով, ի մտոյ մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

—Իտալական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Իէվէթ, որ միւնոյն պաշտօնին կոչուած է ի Լիվերբուլ, ապրիլ ամսուն ընդառաջոք իր նոր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։ Դեր-հիւպատոս Պ. Նէկոի պիտի վարէ հիւպատոսարանի գործերը։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՑ վարժարանին տնօրէն Ատտիւրրահման էֆէնտի որոշած է որ յետ այսորիկ վարժարանին ամէն պէտքերը գնուին յատուկ յանձնաժողովոյ մը կողմէ։ Նոյնպէս որոշած է որ պայմանագրութիւն ունեցող դասատուները միայն իրաւունք ունենան ընակութեան և ուտեստի։

ՋՐՀԱՆԿԻՐ զօրաց հրամանատար Զէչէնի փաշա ծրագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան, առաջարկած է որ այդ վաշտերուն համար նոր գործիներ բերել տրուին։

ՀՆՈՒԹԻՒՆԵՐ.—Էնկիւրիի Զօրում գաւառի մէկ գիւղին մէջ ոսկի ու արծաթ հին դրամներ գտնուած են, որք կայս. Թանզիմաթը պիտի ղրկուին։

—Պասրայի Թէլլօ անուն տեղն ալ գտնուած են արդէն արծան մը, երկու բարեր՝ վրան արձանագրութիւններով՝ և 2157 կոտոր ասորական յիշատակարանի տախտակներ։

«ՇԷՎՔԻԷԻՆԻՄԱ» երկրորդ կարգի մարտանաւն Թէրսանէէն ելնելով, Զէյթունի գործարանի առջեւ գացած է, ուր հարկ եղած մթերքները ստանալէ յետոյ Կարմիր ծով պիտի երթայ։

ԿԱՏՂԱԾ ԹԱՅԼ.—Գասթամունիի Պոլը գաւառին մէկ գիւղին մէջ կատղած գայլ մը երեք-չորս մարդեր վիրաւորեր է, սակայն չէրքէս մը յաջողեր է սպանել գայլն։ Վիրաւորեալք մայրաքաղաքս ղրկուած են դարմանուելու համար։

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻՒ ստիկանաց պահականոցը աւելի ընդարձակուելով, քարուկիր պիտի վերաշինուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ.—Հրատարակուած վիճակագրութեան մը նայելով, եւմտական վերջին տարեշրջանին մէջ 64,350 հեռագիր ղրկուեր են Պոլսոյ, Բերայի, Մաքրիգիւղի, Իւսկիւտարի, Գատգիւղի հեռագրատուներէն և Բ. Դրան ու Սպարապետութեան հեռագրական մասնաւոր դրասենեակներէն։ Եւմտական նոյն տարեշրջանին մէջ, իզմիրի հեռագրատուները ղրկած են 1500 հեռագիր, Սէլանիկ՝ 11,000, Հալէպ 11 հազար, Պէյրութ 10,000, Պաղտատ 10,000, Տրապիզոն 7,500, Դամասկոս 6,000, Պրուսա 5,500, Էնկիւրի 5,000, Էտիրնէ 4,500, Մուսուլ 4,500, Պասրա 4,100 և Հանեա 2,500։

ԲԵՐԱԳԻ ՅՈՑՆԵՐԸ.— Կիրակի օրը կատարուեցաւ Բերայի յոյն հասարակութեան եկեղեցեաց և վարժարանաց հոգաբարձութեանց ընտրութիւնը։

Ընտրուեցան՝ Բանչիա եկեղեցւոյն համար՝ Զ. Հաճոբուլ, Գ. Գարաթէոտորի էֆէնտի, Թոթիատես պէյ, Տ. Էվրէնիսիս, Պ. Սկուդա, Սկուլիտէ էֆէնտի։ Ս. Կոստանդին և Ս. Հեղինէ եկեղեցիներուն համար, Ակաս, Ս. Թէոդորոս, Գալֆոբուլ, Էլբլիտէս և Բրաքնիս։

Այիա-Թրիատա եկեղեցւոյն համար՝ Ս. Սբիրիտիս, Տ. Քոնստանդինոս, Ա. Մելիոդիս, Ա. Սուրլա, Ժ. Գրիգիքս։

Ֆէրիգիւղի գերեզմանատան համար, Գրիքէլիս, Բ. Թոթիատիս և Գամպանաքի։

Աղչկանց վարժարանին համար՝ Լ. Զարիֆի, Բ. Սէֆֆանովիչ, Մանկօ, Ժ. Գասթէլլի և Պ. Էքոնոմիտիս։

Զողրաֆիոն վարժարանին համար՝ Զ. Զիսի, Տր. Սգամէլլօ, Ս. Բէրէճի, Ճոն Էլիապօ և Կորկոլի։

«Այս առթիւ, կ'ըսէ Մոնիթէօռ, դիտել պիտի տանք որ Բերայի 7000 յոյն տղաքներէն 2000 միայն կը յաճախեն այս վարժարանները, միւսներն օտար վարժարանները կ'երթան, որովհետեւ տեղի և դրամի պակաս թոյլ չի տար նոր դպրոցներու կառուցումը, որոնց պէտքը օրէ օր աւելի զգալի կ'ըլլայ։ Ժամանակ է մտածելու այս ցաւալի պակասը լեցնելու միջոցներուն վրայ, կա՛մ կոչում ընելով հասարակութեան հարուստ անձերուն, կա՛մ հանրային հանգանակութիւն մը բանալով։»

ԹԱԹԱՑ գաւառակին մէջ (Գասթէմունի) հրդեհ ծագելով, այրած են 71 խանութներ, 9 սրճարաններ, 2 փուռ, 1 մեքեանոց և 10 տուներ։

ՖԷՍԽԱՆԷԻ վարչութիւնը որոշած է որ նոյն գործարանին արտադրած ֆէսերը յետ այսորիկ 15 և 12 զրուշի տեղ 10 և 9 զրուշի ծախուին։

ԿՐԷՏԷԻ մէկ գիւղին մէջ Մանոլ Թէթաքի անուն մարդ մը իր զոքանչը, կինն ու քեռկեակը ծանրապէս վիրաւորելէ յետոյ փախչիլ ուզեր է, սակայն ձերբակալուեր է։

ՏԷՐՍԻՄԷՆ կը գրեն թէ լեռներուն վրայ և մանաւանդ Օվաճըք գաւառակին մէջ քսան թիզ ձիւն կայ և ճանբայները գոց ուած են։ Փետրուար 1էն մինչեւ 13, անընդհատ ձիւն տեղացած է։ Վերջերս ձիւները հալելով, գետերն յորդած և երթեւեկութիւնք աւելի դժուարացած են։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.—Երզրումի Խնուս գաւառակին մէջ կին մը մեռած է հարիւր քսան երեք տարեկան։

—Այսրնի Մուկլա գիւղաքաղաքին մէջ ալ Սալա անուն յոյն մը մեռած է հարիւր տասնըհինգ տարեկան։

ԷՐԷՃԼԻԷՆ (Սեւ ծով) երկու վաճառականք անցեալ օր նաւակով մէկ եղերքէն միւսը երթալու ատենին, փոթորիկ մը ծագելով նաւակն ընկղմեր և երկուքն ալ խղդուեր են։

ՈՁԽԱՐԻ ՏՈՒՐՔ.— Նահանգներու մեծ մասէն տեղեկագրուած է Եւմտական նախարարութեան թէ ոչխարի տուրքն այս տարի հարիւրին երեսուն առաւելութիւն մը պիտի ունենայ, բաղդատմամբ նախորդ տարւոյն։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ Տնօրէնութիւնը իզմիրի մասնաճիւղին առեւտրական մասին պետ կարգած է Տիրան էֆ. Մարտիկեանը։ Այս երիտասարդ պաշտօնեայ, որ վերջերս Պանքային կողմէ յիշեալ քաղաքը ղրկուած էր առժամեայ պաշտօնով մը, գնահատելի գործունէութիւն մը ցոյց տուած ըլլալով՝ արժանի դատուած է արդի կարեւոր պաշտօնին կոչուելու։

Տիրան էֆ. Մարտիկեան այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս իր նոր պաշտօնատեղին երթալու։

ՓՈԹՈՐԻԿ.— Աբշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին պաշտօնաթերթը կը հաղորդէ թէ վերջերս պատահած փոթորիկներէն ու գոյացած հեղեղներէն Սագզզ կղզւոյն մէջ հազարէ աւելի ծառեր արմատախիլ եղած և լէմոնի ծառերու վրայ գտնուած լէմոններու մեծ մասը թափած են. այդ պատճառաւ 2000 ոսկիէն աւելի վնաս մը պատահած է։ Կղզիներու ծովերուն մէջ մէկ քանի նաւեր ընկղմած և հինգ նաւաստիներ խղդուած են։

ԱՐԿԱԾ.— Սօթիրի անուն մարդ մը, բաւական գինով վիճակի մէջ, առջի գիշերը թաքսիի կողմը գեհենն խմելով դատակը վիրաւորուեցաւ և բաւական արիւն վազեց։ Սօթիրի թէև հիւանդանոց տարուեցաւ, սակայն քիչ յետոյ մեռաւ։

ՀԱՆԲԱՑԻՆ Պարտուց Վարչութիւնն որոշած է՝ դրոշմաթուղթի վաճառման գրասենեակն, որ այժմ կը գտնուի ի Ղալաթիա, փոխադրել իր նորակառոյց շէնքին վերի յարկը։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Ֆէրիգ Նէֆիպ փաշի տունն ի Գալիօնճը-Գուլլըք՝ գողոր մտնելով այլեւայլ նիւթեր գողցեր են։

ԱՆՊԱՇՏՕՆ վիճակի ամսաթուղթ ստանալու իրաւունք ունին անոնք միայն, որք առնուազն տասնրհինգ տարի պաշտօնավարած են։ Անձի մը կողմէ, ծրագիր մը մատուցուելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, առաջարկուած է որ այդ ամսաթուղթերուն իրաւունք ունենան նաև այն անձինք, որք թէև այդչափ ատեն չեն պաշտօնավարած, բայց իրենց պաշտօնավարութեան միջոցին գնահատելի և օգտակար ծառայութիւններ մատուցած են կայս. կառավարութեան։ Այդ ծրագիր յանձնուած է հանգստեան թղուկի վարչութեան, որ նկատողութեան առած է զայն։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ Տէպեշիանը Իրանեան վարժարանին ի նպաստ տրուելիք նուագահանդէսին կարգադիր մասնախումբն յաբաթ օրն ի նիստ գումարուեցաւ դեսպան Իսմաթուլլահ խանի կողմէ եղած հրաւէրով մը։ Որոշուեցաւ նուագահանդէսը տալ ապրիլ 9,21ի կիրակի օրը։ Բազմաթիւ առաջարկութիւններ եղած են ծրագրին մէջ նոր յաւելումներ ընելու համար։

ԲՈԼԵՐԱՒՆ ԴԷՄ. — Առողջապահական յանձնաժողովին պաշտօն յանձնուած է քննել՝ զինուորական բժիշկ դեր-հազարապետ Մէհմէտ Էմին պէյի գտած դեղն քոլերայի դարմանման համար և տեսնել անոր ազդեցութեան աստիճանը։ Մէհմէտ Էմին պէյ, որ նախորդ տարին քոլերայի ատեն Իզմիր գտնուած էր, իր ծրագրով յայտարարած է թէ այդ դեղ բազմաթիւ վարակելոց վրայ փորձուելով, գոհացուցիչ արդիւնքներ տուած է։

ՍԱՄՕՍ կղզւոյն ազատանքերը Հանրային պարտուց վարչութեան թողուած են և առ այդ պայմանագրութիւն մը կընքուած է։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Ցունուար մէկէն (Ն. Տ.) մինչեւ անցեալ յաբաթ օր, Իզմիրի մէջ պատահած հրդեհներէն ապահովագրական ընկերութիւնք 4245 ոսկւոյ վնաս մը հատուցած են։ Անցեալ տարի նոյն ժամանակամիջոցին այդ գումար 3933 ոսկի էր և նախորդ տարին ալ 1833 ոսկի։

—Այսրնի նահանգին մէջ այս տարի յառաջ եկած 462,800 օխա չամիչները Իզմիրի հրապարակը տարուած և անոնցմէ 411,000ը ծախուած են։

—Նահանգին երկրագործական քննիչ Զաքարիան էֆէնտի, ձեռնհաս իշխանութեան հրամանաւ, Մպարթա պիտի երթայ, հոն երկրագործական գործերու վրայ քննութիւններ կատարելու համար։

—Իզմիրի մէջ Քօսթի անուն մարդու մը տունէն Մէֆիտլիէի կեղծ դրամներ գտնուելով, յետ քննութեան հաստատուած է թէ այդ մարդ կեղծ քառորդներ և երկուքնոցներ կը շինէր։

—Թօրպալըի կողմը երկաթուղւոյ կառախումբ մը գինով մը կոխոտեր է, որ ճամբուն վրայ պառկած էր։ Գինովին մահը վայրենական եղեր է։

—Իզմիրի վաճառականներէն Պ. Անժելիօթի քսան ոսկի նուիրած է տեղւոյն Սէնայի վարժարանին։

—Տէնիզլի գաւառին մէկ քանի գիւղերուն մէջ ծաղկախտ երեւան եղած է և մինչեւ հիմայ սասնրհինգ տղաքներ զոհ գացած են։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ օբէրէթի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Թէպէ-Պաշի թատրոնին մէջ ՖՕՍԹ, ծանօթ օբէրան։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Մանրավէպ մը Լաէնէքի վրայ—Լուսատու սընդոյները—Քսան ամսու պէպէք մը զոյութիւնը։

Այս օրերս կը յիշուի փոքրիկ պատմութիւն մը Լաէնէքի վրայ՝ որ ստեղծիչն է բժշկական ունկնդրութեան (այսինքն կանչը հիւանդին կուրծքին դնելով և մտիկ ընելով՝ հիւանդութիւնները հասկնալ, auscultation)։

Լաէնէք շատ ազնուապետական յանախորդներ ունէր։ Կ'երեւի թէ ինքն ալ անոնց շատ կարեւորութիւն կուտար, որովհետեւ իր ամենէն կարեւոր հեղինակութեան ճակատը, իր անունին ճիշդ տակը դրած է «Բժիշկ Նորին Վսեմութեան Տիկին Դքսուհի Պէռիի»։ Սակայն այդ բարձրաստիճան հիւանդներն ալ իրենց բժիշկը կը սիրէ՞ն իրաւցուն։ Կ'երեւի թէ ոչ, նայելով այս օրերս հրատարակուած հին նամակներու։ Ասոնցմէ մէկուն մէջ սա խնամով խօսք մը կայ.

«Լաէնէքը թողեր գացեր է իր երկիրը, առանց ոչ մէկու մնաս բարով ըսելու, կ'երեւի թէ ա՛լ չպիտի գայ։ Ո՞րին հոգը։ Եթէ ինծի մնայ, ամենէն ազէկ բժիշկը՝ ողջամտութիւնն է, և ամենէն լաւ դեղն ալ խլու կաթն է։»

Մտածեցէք անգամ մը որ այդ նամակը գրող սիրուն տիկինը երկու տարի առաջ ընտուած էր հարսանիքի հետեւանքով ծանր թոքատապ մը և մեռնելուն մոտ մնացած էր, թէպէտ Լաէնէք շաղատէր զանի։ Մեզ, բժիշկներուն դաս մըն է այս։

* * *

Բժշկական թերթ մը մարթարաններու ուշադրութիւն կը ներկայացնէ նոր սնդոյր մը որուն բաղադրութիւնն է, Պ. Վիլոնի խօսքին նայելով, 100 մաս չեչաքար, 200 մաս փոսփորափայլ ծծմբատ զինկոյի, 25 մաս լիթնի թթու ածխատ, և 2 մաս քառմէն՝ ներկելու համար։ Արդ. այս սնդոյրը մարթի վրայ երբ գրուի, ցորեկները տարբերնակ, իսկ գիշերները փոսփորափայլ տեսք մը կուտայ անոր։ Նոյն բժշկական թերթը իսկոյն կուտայ այդ սնդոյրին հնարուիլը անոր համար որ, մարթի վրայ ինչ ազդեցութիւն ունենալը փնտռուի. հասկցուի, նաեւ անոր համար որ, բժշկական լուսանկարչութեան համար կրնայ օգտակար ըլլալ անոր գործածութիւնը, օրինակի համար քսելով անկից այն մութ տեղերը որոնց երեւան ելնելը կը փափաքուի։

Այդ սնդոյր թերեւս ունենայ ուրիշ օգտակար յատկութիւններ որոնք հետզհետէ փորձուելով պիտի հասկցուին։ Առ այժմ կը խորհուի Փարիզի անզարկիչտ կիները ստիպել գործածելու այդ սնդոյրէն որպէս զի գիշերը ատեն փողոցները ճանչցուին ատով, և այսպէս առաջքը առնուի շատ մը անկարգութիւններու։

* * *

Օրէնագիտական բժշկութեան տեսակէտով կարեւորութենէ զուրկ չէ հետեւեալ դէպքը որ տարօրինակ բաներու հայրենիքին՝ Ամերիկայի մէջ՝ պատահած է։ Նիւ-Եորք ՃԷֆիէրսըն Մէրքէթի պատժական դատարանը ներկայացուող բանտարկեալներու մէջ կը գտնուէր քսան ամու երախայ մը որ ամբաստանուած էր 60 տղայ պարուսկող զրամապանակ մը գողնալուն համար։ Երախային մայրը, իտալուհի մը՝ Ֆիլոմէնա Պալոնի անունով, կ'ամբաստանուէր իբրեւ մեղակից։

Գլխաւոր ամբաստանեալը, Պալոնի երախան, իր հօրը գրկին մէջ այնչափ անուշ քուն մը կը քաշէր որ, դատաւորը չուզեց թող տալ որ զայն արթնցուցեն հարցաքննութեան համար, վասն զի, ըսաւ, այնչափ հանգարտ քուն քնացող երախայ մը՝ այնպիսի ոճիր մ'գործելու իրաւունք չունենար։ Ասոր հետ մէկտեղ, դատաւորը մտիկ ըրաւ ամբաստանող կինը, ուրիշ իտալուհի մը Ամելիօ անունով, որ Պալոնիի գտնուած տունը կը բնակէր։

Ամելիօ պատմեց որ, պատուհանները լուալու զբաղած ատեն, իւր բնակարանին դուռը անուշադրութիւնով բաց թողած էր։ Եռանի կողմէն, ձայն մը առնելով տեսեր է որ մանկիկ մը մտեր է իւր բնակարանը, ուզուեր է դէպ ի ամառ մը որուն վրայ դրած էր 60 տղայ պարուսկող իւր դրամապանակը, առեր է զայն և կծիկը դրեր է աւարը մէկտեղ տանելով։ Ընդհատելով իւր աշխատութիւնը և իջնելով պատուհանէն—բան մը որ քիչ մը ժամանակ վատնելու պատճառ եղած է—տիկին Ամելիօ, երբ սանդուխին գլուխը հասեր է, իւր հայրենակից Ֆիլոմէնա Պալոնի, գիրկն առնելով իր գաւակը, հոն կեցած է եղեր, ուստի հետեւցուցեր է անմիջապէս որ դրացին, իւր երախային միջոցով, գողցունել տուած է իր դրամապանակը։

Բայց պատմութեան ամենէն ազուստ կողը հոս է։ Տիկին Ամելիօ գացեր է գանգատելու մօտակայ ոստիկանութեան, և ոստիկան մը հարցափորձի մը ենթարկեր է երախան՝ ամբաստանութեան մասին վճիռ տալու համար։ Մանկիկը բանտարկելէ ետք՝ սենեակի մը մէջտեղը սիրտ մը դրեր է և ասոր վրայ ալ դրամապանակ մը։ Բանի մը վայրկեանի դեղեւումէ ետք՝ երախան գացեր է ասղալով դէպ ամառը, առեր է դրամապանակը և սկսեր է խաղալ։ Զարմանքի հարցաքննիչը հպարտութիւն կը զգար արդէն իւր փորձին յաջողութեան վրայ, բայց հոգին տխրութեամբ լեր է որ դատաւորը իրեն համակարծիք չէ գտնուած. անոր համար ազատ թողած է երախան՝ ալ, մա՛յրն ալ, պէտք եղած ապացոյցները չգտնուելուն համար։

Եւ ի՞նչ դարաւերջիկ գող պիտի համարուէր այդ պզտիկ տղան, եթէ երբէք դատաւորն ալ ընդունէր քննիչին կարծեցեալ փաստը։

ՏՈՔԹ. Ռ. ՌՕՄԷՆՍՈՆ

ՀՈՍԿԷ ՀՈՆԿԷ

Համակրելի բառը ծագական մըն է զոր բարի մարդիկ տգեղ աղջիկներուն համար հնարած են մասնաւորապէս։

Կուզէ՞ք խորհրդաւոր ընծայ մը տալ ամուսնացող բարեկամի մը։

Դրեցէք Կորո-ֆէլը զրկեցէք անոր։

Ամուսնացած կին մը աղջկան մը.

—Մառի՛, խօսքս մտիկ ըրէ, եթէ երբէք կարգուիս, նայէ որ էրկանդ անունը Զաքարիա ըլլայ։

—Ինչո՞ւ։

—Ինչ որ ընես չիսօսիր։ ԺՊԻՏ

ՀԻՆ ԳԻՆԻ

երեսունըհինգ տարուան և տասնըմեկ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուսթաֆա Ցակոբ աղայի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն մօտ։ 261 1—5

ԿԱԶՄԻ ԵՒ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՐԾՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՐՍԲԵԱԼ

ԴՐՄԵԼ ԱՌ

Բ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

թիւ 27, Ֆրանգաղբար ճօղուղի

Ա. ՊՈՒԼՍ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

7/19 Մարտ 1895

Անուանական Դրամագլուխ	Թղթոյ Անուանական Դիները		Տոկոս %	Անուանք Արժեթղթոյ	Թուականք	Ընթացիկ Դիներ Դոցուեցաւ երէկ	Ընթացիկ Դիներ Բացուեցաւ այս առաւօտ
Ա. Ո. 7,183,372	100		1	Քանսոլիտ Սէրի A	1331	— —	64 20
» 10,241,048	100		1	» » B		— —	47 20
» 30,332,811	100		1	» » C		— —	32 20
» 43,963,396	100		1	» » D		30 08	30 10
Ֆր. 793,000,000	400		—	Բուլղարիի երկաթուղի	1870	143 75	141 62½
Ա. Ո. 4,545,000	100		4	Օսմանիէ	1890	— —	101 —
Ֆր. 135,631,130	500		4	Բրիորիէ	1890	— —	— —
Օ. Ո. 6,499,938	Ֆր. 500		5	Մաքսային Պարտաթուղթ	1336	— —	— —
	դրամագլուխ	տարեկան լոգ. մասի					
Ա. Ո. 10,000,000	20	10		Պանք Օթոման	1863	— —	— —
Օ. Ո. 550,000	22	11		Քրէտիտ Ժէնէրալ Օթոման	1869	10 33	11 27
Ա. Ո. 600,000	10	6		Պանք տը Քոնսթանտինոպոլ	1872	— —	5 13
» 600,000	10	5		Սօս. Օթ. տը Շանմ է տը Վալ.	1872	— —	6 37
Ֆր. 14,000,000	140	140		Բաժնեթղթ. Լաւրիոմի Հանրին	1873	— —	34 —
» 45,000,000	500	300		Անատոլուի (Բաժնեթուղթ	1889	— —	605 —
» 80,000,000	500	500	5	Երկաթուղիք (Պարտաթղթ.		— —	312 —
Օ. Ո. 200,000	20	8		Թրամուէյ (Բաժնեթուղթ	1832	— —	11 25
Ֆր. 709,506	500	500	5			— —	502 —
Ֆր. 100,000,000	500	200		Սամ. Ռէյժի	1833	— —	22 35
Ա. Ո. 110,000	1.40	1.40	6	Սամ. Միկրաբէյ	1892	— —	2 96
Օ. Ո. 440,000	11	5½		Սամ. Ապահովագրական Ընկ.	1893	— —	9 05
Ֆր. 20,000,000	500	500		Զրի Ընկերութիւն, Տէրքոս	1832	— —	460 —

Թիւանշ (Բրիմ) Դի վրայ	Օ. Ո.	Ղրշ.	Թիւանշ երկաթուղիի վրայ		
8 օրուան համար 1000 դատի	2	75	8 օրուան համար 25 դատի Ֆր.	4	—
1 ամսուան համար	6	50	1 ամսուան համար »	6	—
1 օրուան համար	—	99	ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ		
Ռըզար	—	—	Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	110	34
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	40	20 Ֆրանկնոց	88	20
			20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՎՈՒՆ			Քրիմից	51	15
Լոնտոն 3 ամիս Ղրշ.	111	22½	Բուպլ Թղթադրամ	8	37
Փարիզ » Ֆր.	22	62½	Մէճիտիէ	108	18
Վիեննա 8 օրուան Ֆիորը.	11	—	Մանր արծաթ	103	—
Պերլին չէք Մարք.	18	20	Մէջիտիէ	96	—
			Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	6	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 19 Մարտ			ԼՕՆՏՈՆ 19 Մարտ		
Քոնսոլիտ Ոսմ. B Կնիկ. Ֆր.	— —	—	Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	64	75
» » C » »	— —	—	» » B »	47	62
D (Բացուած »	— —	—	» » C »	30	12
D (Դոցուած »	27	30	D (Բացուած »	— —	—
Բուլղարիի երկաթուղի »	143	—	D (Դոցուած »	27	06
Բրիորիէ »	491	87	Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% (երշիկ ռեալ.	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ »	512	50	» » 1894 3½% (եզպ. Հրկ.ով	— —	—
սամանիէ »	478	75	Պանք Օթոման (վճարեալ) »	18	93
Ռէյժիի Բաժնեթուղթ »	511	18	Ակրոնի երկաթուղի »	12	—
Պանք Օթոման (անուանական) »	726	50	Միացեալ եգիպտական »	104	87
Դանի Ֆրանսական 3% »	103	01	Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
» » 4½% »	108	25	Անգլ. Քոնսոլիտ »	104	37
» Խոպական »	89	40	Դանի Հիպոթեկան 5% »	32	50
Քրէտի Լիոնայ »	835	—	» » 4% »	34	50
Քրէտի Ֆոնսիէ »	— —	—	Պուլկար. Փոխառ. 6% »	— —	—
Քոնդուաս տէ Լսբոնդ »	— —	—	» » Նոր 6% »	— —	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ »	— —	—	Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	376
Եգիպտական Միացեալ »	— —	—	ԳԱՐԻԼԻՆ 19 Մարտ		
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	24½	Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	— —	—
ՎԻԵՆՆԱ 19 Մարտ			Բուլղարիի երկաթուղի »	127	25
ուղիի երկաթուղի Ֆիորին	78	20	Անատոլուի երկթ. ¼ Պրթգ. »	— —	—
Օսմ. Ռէյժի »	252	—	Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	332
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես »	123	40	» Փարիզի » 2 ամիս	— —	—
» Փարիզի »	— —	—	Մակեդոնիոյ երկաթուղի	— —	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՐԹ ՍԱՆԼԱՐՅԱՆ 19 Մարտ					
Օսմանեան Քոնսոլիտէ D. Սէրի	27	45	Բրիորիէ	— —	—
» երկաթուղի	114	25	Պանք Օթոման	728	43
» Ռէյժի	512	12	Եգիպտական Միացեալ	— —	—
Մաքսային Պարտաթուղթ	— —	—	Ֆրանսական Դանդ 3%	103	10

ՏՈՔԹՈՐ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

(Գո-մ-գաբա, Պապրիքոբրաբան փողոց 15 Ի՝ գո-նը)

Ցեռ բաղմամեայ փորձառութեան, այժմ հաստատուած լինելով վերոյիշեալ թիւ տունը, մասնաւոր խնամք կը դարմանէ էր-ցիէ, հարսորդական գիրգիարանաց և ծննդատիպական ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, և կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իւր տունը և հինգշաբթի կէս օրէ վերջ ձրի կը դարմանէ։

Նաեւ չորեքշաբթի կէս օրէ առաջ եւ շաբաթ կէս օրէ վերջ կամուրջին գլուխը Ֆիւշիբաշի էֆէնտիի դեղարանը հիւանդ կը դարմանէ։ 187 46—50

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՇՈՒՌԱԿԱՎՈՒԹԵԱՆ

Քիւչիք Ապպուլ խան, Թիւ 4. Մարբուճճիրաք իշի, Սամանպալ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ գաղական պաշտօնեայ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնը։

ԿՐ ԽՄԲԱԳՐԷ Թ—ԹԷ. լեզուաւ Օսմ. ամէն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՈՐԹՉԷ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՑԹ 1893 ՏԱՐԻՈՑ 2,789,437

ՆՈՐԹՉԷՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆԴԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՑԹ 1893 ՏԱՐԻՈՑ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած գրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց ընկերան վստահաբար ղիրեալ ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասին 20,000,000 ֆրանկ տալին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դ. ԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՄԱՐԻԹԱՑՄ. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,00

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ նաւերուց և առագաստանաւերուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վասն տեղեկութիւն առնուլ Զուզոգ կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 23 սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 24ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքոյա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 ֆրանք
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	70,000,000 »

Ընդ հ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՍԻԳԼԷ
Գալիս ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մանաճիլ Ղալաթիա, Զէօնղէքճի փողոց, 14
Դրասենեակ Ս. Ժ. ՌԷՐԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ. 1010

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՍԱՍ ԳՈՒՄԱՐ
771,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յ'Եւրոպա
Փարիզ, 16, Պուլվար տէ գիթալիէն, 1, 3, իւր Լը Բելիրէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845ին հիմնուեցաւ և մեր
Ապահովագրեանները վճարուած 955,000000
1893է սարեշրջանի
Ապահովագրեանները վճարուած 78,000000
Հասոյթ 175,000000
Ն գրասենեակներ 1 Մէջ— 160,000000
1894 յունուար 1
Ուստ. ևն անշարժ կալուածներ պա 30,000000
Ցանկալի գրամագրեր 88,000000
Այլի ապահովագրեանք 3 Մէջ— 37,000000
Տնօրէնութեան ապահովագրեր
Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագրեանս միջոց տալեմով ի դէպ մահու։
Պարտադրագրեան նոր եղանակ
Ընկերութեան կոդանէ ԱՄԵՐԻԿԵԼԻ ոգեալ Ամենին ասոր այն լրանալուն պէս։
ԱՐԱՒՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 Ա. ՍԷՖԷԼՏԷՐ
Վալիտա փողոց, Վիթալիս խան, Ղալաթիա

ՇԱՐԱԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՍԻԼԵԱՆ
Ն ԻԱՖԻ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիայի և Պարսից Ֆլէ-կոնսուլարական Բանով
Մարսիլիայի շոգենաւերը Պարսկաստան պիտի ուղեւորի Հանդիպելով Սամսուն, Կիրասոն և Տրապիզոն Մարտ 21ին իրիկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.)։
Աւստրիական շոգենաւերը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Մարտ 26ին (Ը. Ե.)։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ո-ղջոյն — արդի ուղեւորութիւն
Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԻՊՈՒԼ
1054 Մոմճանէ փողոց թ. 108

ՊԱՂԱՐ ՌԻՒՈ
Ալպերտ Իլիաս և ԸՆԿ.
447, Բեբա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մասնաւորապէս կը զգուշացնեն՝
Սեւ խաւեար ընտրելագոյն.—Զորցած, ազած և համեմուած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Ոչխկներ—Ժամպոն—Լեզուներ—Ֆիլէթօ—Համեմուած վարուզ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւիթ—Անուշեղէն—Թէյ։
Մեր պէտքերուն պահանջեալ ոգիներու Վոտկա և ուսական առաջնակարգ ըմպելիք
Ուրոյ գին
Մաս.—Պաղար Ռիւոյ չարաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կը բերուին։ 210

VICHY
Միակ ճշմարիտ բասդիլները
ՎԻՇԻ
ԵՆ
PASTILLES VICHY-ETAT
Որ մեծապէս կերպասի տարբերում կը ծախուին
ՊԱՂԱՆՋԻ, ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐԲԱՆ

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՐԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երկեւեկութիւնք
Բշ. 6/18 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի։
Գշ. 7/19 Ակերմանդրոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 8/20 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 8/20 Սուրհանդակ գէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 9/21 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուշ. 10/22 Ակերմանդրոյ Սորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։
ԱԶԳ.— Մարտ 7/19, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն գէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող գեղեցիկ Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղտ շոգ. նաւին 605
Գրասենեակ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՊԱՏԱՐԱԳԱՊԵՏ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Ի ԲԵՐԱ, ԹԻՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
ՈՐՈՇ ԳԻՆ ԴԷՊ ՅՈՅՍ
Վերջնապէս հաստատեալ խն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ԶՆԶՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱԼ, 50%—60% զեղչով։
Մեծ վաճառականութիւն երիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղինաց, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամեն միջոցում արհամարհել վ
ՈՐՈՇ ԳԻՆ

Երեք աստղով չիրը 30 ղրուշ, — երեք աստղով 1/2 չիրը 15 ղրուշ։ Երկու աստղ չիրը 18 ղրուշ։ Մէկ աստղով չիրը 12։ Մասնիֆա և պէնէ չիրը 12 ղրուշ։

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԻՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀԱՆՋ ԴԱՌՈՒՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐ, ԹԻՒ 7, ՍԱՌԱՄՊՈՇԻ

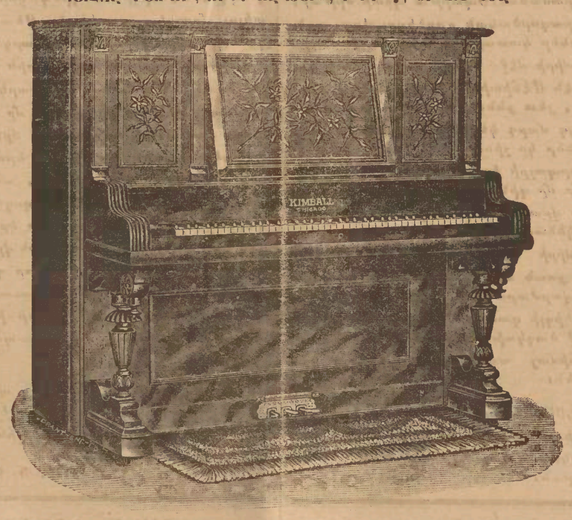

W. W. KIMBALL & C°
ՇԻԿԱԳՈՅՇ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՈՒՆԴԱՊԻԱՅԱՆ «ՏԻԵԶԵՐԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՁԱՆԳԴԻՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱՒ
ՁԱՆՑ.— ՀԱՂՈՐ ԵՒ ՆԵՐԳԻՏՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔԵՐ.— ՀՈԽ ԵՒ ՁՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհաճանաչ է արդէն։ միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արդր հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մտեւած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Ռուլիարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կարող են նոյն իսկ յամբրիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արդդ յանախորդաց, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ, հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ երգահնոներն։

ԿՐ ԳՏՆԵՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼՈՒՈՎ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Գոցուած վիճակի մէջ դայլաւոր սրանչելի զարդեր մը ունն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Հաստատեալ 1852 — ԱՆԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ — Հաստատեալ 1852
ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քաւչուէ լինելի արհեստական տկռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակառները, ոսկի աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ խոտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ, 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ — Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
MARQUE DEPOSEE

Մասնաճիւղ կը գտնուի Օսմանեան ամէն քիւրասը աղուոյ։

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն եւս նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարաւոր և ճարտարութեամբ իրատացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ կը բարձրանայ ընդարձակ գործառնութեամբ, այս տարի եւս իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բարձրագոյն և խիստ մեծաքանակ բնտիր թէյեր Զինաստանէ, Ճափոյնի, Ակյանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք կերպերով հաստատութեամբ ամէն ճաշակի յարմար բլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ միցուն անկարելի կընան։

Մեր բարեմիտ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տրուելու համար ընդարձակած ենք մեր մշակարանն, ուր ամէն տեսակ բնտիր թէյեր թէ՛ մնաուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած վստահութիւնն կը բաշխերէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է—զանազանութիւն թէյերու պէտքին, չափէ և գնոյ մասին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին եւս, անոնց խաղում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք Մեր ԱՅՏՈՒԻԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճէլալ պէյ խան թիւ 10, Պահճէ-Գաքու։ 19

ՇԻՐՔԻԹԻ ԽԱՅՏԻՑ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1895 փետրուար 15էն սկսեալ մինչեւ 1895 Մարտ 17

(Բոլոր ՝ի՛ր-ով օրերն) Եւրոպան Եղբէն Կոստիկ ԼԷՆԸ շրջանաց երթեւեկութիւն

Ժ. Վ.	Ք.
12 30 Ենմ. Մզգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Բ.Հս. Եէնք.շոգ.ին կը հաղորդակցի։	38
1 15 Ենմ.Մզգ. Պէօր. Թրպ. Ենք. Պշք.ենք ի շոգ.ինմամ պիտի հղրդկցի.	39
2 15 Ենմ. Մզգ. Պէօր.Թրպ.Ենք.ՍՄՆ.Մրկ. Պօյճ.Բ.Հ. շոգենաւին պիտի հղրդկցի.	37
2 45 Բ.Ա.Գվ.Ենմ. Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.անտի Ասիական եղերք անցնելով մինչեւ Գնտ. եղած նաւմտոյց.ները եւ Պշք.պիտի հանդիպի։ Գնտ.ի շոգ.ին հետ պիտի հաղորդակ.ի եւ ուր. օրերը Վնք. Զնկ. Պէյ Գ.ին. Գ.շիր։	43
3 30 Ենմ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Ենք.ՍՄՆ.Մրկ. Պօյճ.Բ.Հ. շոգ.ին հետ կը հաղորդակցի Ուրբաթ Պշ.Արն.Գրչ.ՕրՆ.Պէշք.	28
5 — Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.ՍՄՆ.Մրկ. Պօյ. Բ.Հս. Պէպ Պշք. Պէպ.ի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի ուր. օրերը Արն. Գրչ. Օ.Ն.	39
3 45 Ենմ.Մէգ.Պէօյ.Թրպ.Պէգ. Ենք.ՊՄՆ. Մրկ. Պյճ. Բ.Հս. Պպ. Ար. Գրչ. ՕրՆ. Պշք.	34
6 45 Ենմ. Մէգ. Պէօյ.Թրպ.Պէյգ. Բշյ.Ենք. Մրկ.Գնմ. Բ.Ա.Հս.Գնտ.Արվ.Զնկ.Պէյ. ՕրՆ.Գգկ.Պշք. Իսկ.	22
8 — Ա.Բ.Գվ. Ենմ.Մէգ.Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍՄՆ. Մրկ.Բ.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օր.Պշք.	37
10 15 Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք. Մրկ Բ. Հիս. Պէպ.Արն. ՕրՆ. Պէշկ.	28

ԵԷՆԷՖԷՆԻՆ ԿՈՍՏԻԿ ԼԷՆԸ ՇՐՋԱՆԱՑ

12 30 Եէնք. ՍՄՆ.Մրկ.Պօյճ.Բ.Հիս.Պէպ.շոգ.ին կը հաղորդակցի]	20
1 — Ենք. ՍՄՆ. Մրկ.Պօյ. Բ.Հս. Պպ. Արն. Գուրչ.ՀրՆ.Պշք.	18
1 45 Ենք.ՍՄՆ.Մրկ.Պօյ. Բ.Հս. Պպ.Արն. Գրչ. ՕրՆ. Պշք.	17
10 15 Պէպէրլն ուղղակի Կամուրջ բացի ուր.է։	44

Պէպէրլէն Կոստիկ ԼԷՆԸ շրջանաց

12 30 Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրՆ. Պշք.	28
1 — Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրՆ. Պշք.	22
1 30 Պէպ. Արվ. Գրչ. ՕրՆ. Պէշք.	18
1 20 ՕրՆ.էն ուղ. կամուրջ բացի ուր.է	44
2 15 Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրՆ. Պշք.	17
3 — Բ.Հ.Պէպ.Արնվ.Գրչ.ՕրՆ.Պշք.	20
3 45 Պէպ.Արնվ.Գրչ.ՕրՆ.Պշք.	18
4 20 Բ.Հս Պպ.Արն.Գչ.ՕՆ.Պշք.Գպ.բացի Ուրբ.է	33
5 — Պէպ.Արն.Գրչ.ՕրՆ.Պշք. Ուր. օրերը Ժամը 6-15ին	35
6 — Պէպ.Արնվ.Գրչ.ՕրՆ.Պշք. բացի ուրբաթէ	43

Ասիական Եղբէն Կոստիկ ԼԷՆԸ շրջանաց

12 30 Գնտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.	33
12 40 Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Դանլ.Ա.Հիս.Գանտ.ՕրՆ. (Գնտ. կը հաղրդկ.) Ուրբաթները բացի ՕրՆ.էն Վանն.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.	44
1 15 Պէպ.Գն.Վնք.Զնկ.Պէյլ. Գգ.Պշք.բցի.Ուր.է	34
2 15 Գանտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ. գկ.Պշք.	33
2 15 Պէյգ.Բշպ.Ենք.Գնլ.Պօյճ. Բ.Ա.Հ.Գտ.Արն.Զնկ.Պէյպ.Օր.Գգկ. Պշ. Գպ.	23
3 15 Ա.Հ. Գնտ. Զանն. Զնկ. Պէյլ. Գուզ.Պշք.	38
3 25 Պէյգ. Բշպ. Զպք. Գնլ. Ա Հս. Գնտ. Պշք. Գնտ.շոգ.ին հետ կը հաղրդ.) Ուրբ.ները Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Պշք.	43
4 15 Գտ.Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գգ.Իսկ.Գգ.բացի Ուր.	17
5 — Պէյգ.Բշպ.Զպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնք.ի շոգ.ին կը հղրդկ.) Ուր.ները Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Պշք. պիտի հանդիպի	44
5 40 Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Պշք.բացի ուրբ.է	20
7 — Մրկ.Բ.Ա.Հս.Գնլ.Պէպ.Անվ.Զնկ.Պէյլ.ՕրՆ. Գգկ.Իսկ.Պշք. Հնգշ. օրերը Օր.Պշ. չկայ	23
9 — Պէօյ.Թրպ.Պէյգ.Բշպ.Զպ.Գնլ. Ա.Հս.Գնտ. Վնք.Զնկ.Պէյլ.Գգկ.Իսկ.	18
10 10 Պէյգ.Գնլ.Ա.Հս.Զնկ.Պյլ.Պշ.	20
10 20 Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.թ10 50ին	3
10 45 Գուզկ, Գպ. բացի Ուր.է	4
11 05 Գգկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	41
11 10 Վնք.էն » » » »	22
11 55 Գգկ. Իսկ. բացի ուրբաթէ	34
	41

(Բոլոր ՝ի՛ր-ով օրերն) Կոստիկ Եւրոպան Եղբէ Երթեւեկը շրջանաց ժամերը

1 45 Պշք-ՕրՆ.Գրչ.Արնվ.Պէպ. Բ.Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ.Պէօյ.Էգ.ենին մասնալէ	18
2 45 Պշք.ՕրՆ.Արնվ.Պէպ.Բ.Հ Մրկ.Բուռ.ենք. Թրպ.Պէօյ.Մզպ. Նմ.	39
3 30 Դապ-Պշք-Իսկ-Գգկ-ՕրՆ.Պէյլ. Զնկ-Արնվ-Գնտ-Ա-Բ-Հս-Գնլ-Մրկ-Ենք-Բշպ. Պէյզոզ Թրպ.Պէօյ.Մէգ.Ենմ.	22
4 — Պշք.ՕրՆ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս.Պօյճ. ՍՄՆ. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ենիմ.	34
4 40 Պշ.Պէյլ-Զնկ.Արվ.Վնք. իսկ ուրբ ները 10 գրկ տասաչ մեկեներով Պէպէր ալ պիտի հանդիպի	20
5 15 Դապ.Իսկ.Պշք.Գգկ.ՕրՆ.Պէյլ.Զնկ.Արնվ. Գ.տ.Ա.Բ.Հս.Գնլ.Զպգ.Մրկ.	9
6 — Դապ.Պշք.ՕրՆ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.ենմ.Գգկ.Ենք	37
7 — Պշք.Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Արն.Գնտ. Բ.Հս. Պօյճ.Գգկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ:	18
8 30 Պշք.ՕրՆ.Արնվ.Պէպ.Բ. Հիս.Մրկ.ենք. Թրպ.Պէօյ.Մզպ. Ենմ.	28
9 35 Պշ.ՕրՆ.Գրչ.Արն.Պէպ.ուր.ները Բ.Հիս. Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ Ենմ.Բ.Ա.Գվ.	44
10 — Պէպ.Բ.Հս.Մրկ.ենք.Թրպ.Պէօյ Մզպ.Ենմ. Բ. Ա. Գվլազ բացի ուրբաթէ	39
10 10 Պշք.ՕրՆ.Գրչ.Արն.Պէպ.Բ.Հս.Պօյճ. Մրկ. ՍՄՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէգ.Ենմ. Ուրբ.ները 5 վայրկեան ետքը բացի Պօյճ. ՍՄՆ,	17
10 55 Պէպ.Բ.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍՄՆ. Ենկ. Թրպ. Պէօյթ.Մէգ.Ենիմ.	37
11 30 Ենք.Թրպ.Պէօյ. Մէգ.Ենիմ.	43
11 40 Պէպ.Բ.Հիս.Պօյճ.Մրկ.ՍՄՆ Ենք.(*) (*. Օգը գէշ եղած ատեն ՍՄՆ. չկայ։	20

Կոստիկէն Պէպէր Երթեւեկը շրջանաց ժամերը

2 — Պշք.ՕրՆ.Արնվ.Պէպ.Բ.Հիսաք	20
3 05 Կամուրջէն ուղղակի Պէպէր	18
3 40 Կամուրջէն ուղղակի Բ. Հս. բացի ուր.է	19
4 25 Կամուրջէն ուղղակի Պէպէր բացի ուր.է	38
5 20 Կամուրջէն ուղղակի Բ. Հիսաք	43
10 35 Դպ.Պշ.Օր.Գրչ.Արն.Պէպ. Գնտ.Ա.Բ. Հս. Պյճ.Հվ.Զպգ.Ենք.Բշպ.Պէյգ.բացիուր.է	23
11 15 Դապ.Պշք.ՕՆ.Գչ.Արն.Պպ.Բ.Հ.Պօյճ.Ենք.	18
11 45 Պշք.ՕրՆ.Գրչ.Արն.Գնտ.	22
12 15 Պշք.ՕրՆ.Գրչ.Արնվ.Պէպէք*:	28

Կոստիկէն Ասիական Եղբէ Երթեւեկը շրջանաց ժամերը

1 40 Ուղղակի Անատօլու Հիսաք	33
2 15 Պշկ.Պէյլ.Զէնկ. Ա. Հս.	30
3 20 Իսկ.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպգ.Բշպ.Պէյգ.	44
3 35 Ուղղակի Գանտիրի բացի ուրբաթէ	17
8 40 Պշք.Գգկ.Պէյլ.Զնկ. Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ. Բշպ.Պէօյթ.	20
9 30 Պշք.Գգկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ. Ա.Հիս ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը	43
10 15 Իս. Գուզ. բացի ուր.է	41
10 25 Պշք. Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Մէգ. Բ.Ա. Գավազները	38
10 30 Պէշք.Պէյլ.Զէնկ.Վանք. Ուրբ.ները բան վերին.վերջը Գպ.Իսկ.Գգկ.Գնտ.Ա.Հս.Պէպ.	34
10 40 Իսկտ.Գգկ. բացի ուրբաթէ)	22
11 — Դպա.Պշք.Գգկ.Պէյլ.Զէնկ.Վանք. Գնտ. Պէպ.բացի ուրբաթէ	33
11 20 Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Զպգ.Բշպ.Պէյ. Ուրբ. Գգկ.	44
11 25 Իսկ. Գգկ. բացի ուրբաթէ	41
12 — Պէշք.Գգկ.Պէյլ.Զէնկ.Վանք.	34

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կոստիկ	Կոստիկէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Կոստիկ	Կոստիկէն Իսկիւտար
— —			7 —
12 45		1 15	7 30
1 30	7	1 50	8 20
2 —	8 — Վոսփ.	2 25	9 5
2 30	8 10	2 50	9 45
3 —	8 50	3 20 Վոսփ.	10 5 Գզկ.
3 45 Ֆէրպ.	9 30	3 30	10 30 Ֆէրպ
3 30	9 45 Ֆէրպ.	4 —	10 40 Գզկ.
4 05	10 10 Գ. Գպ.	4 45 ՖէրպօՆ	11 —
4 40	10 35 Գզ.Գպ.	4 40	11 30 Ֆէրպ
4 50 Վոսփ.	11 5 Գուզկ.	5 15 Վոսփ.	11 25 Գպ.
5 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	5 40	1 50
5 30	11 20	6 40 ՖէրպօՆ	— —
6 15	12 05	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կոստիկ	Կոստիկէն Իսկիւտար	Իսկիւտարէն Կոստիկ	Կոստիկէն Իսկիւտար
— —		— —	—
— —	7 —	— —	6 25
12 45	8 10	— —	7 30
1 30	8 15 Վոսփ.	1 15	8 20
2 5	9 —	1 50	9 5
2 45	9 30	2 15	9 45
3 25	9 45 Ֆէրպ.	2 50	10 17
3 45 ՖէրպօՆ	10 15	3 10 Վոսփ.	10 50 Ֆէրպ.
4 —	10 3 Գպ.	4 45 ՖէրպօՆ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 15	11 10	5 15 Վոսփ.	11 20
5 45 ՖէրպօՆ	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 45 ՖէրպօՆ	12 10

Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱԲԼԻՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30	Հաբէմէն Սալատաց բացի Կիր.է)
5 —	» » բացի ուր.է
10 40	» » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25	» » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 10	Կամուրջէն Հաբէմ Սալատաց բացի Կիր.է
4 30	» » » բացի Ուր.է
10 10	» » անտի Սալատաց բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10	» » » Սալատաց (կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԲԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱՔԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՅ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45	Իսկիւտարէն Գապաքաշ Սիրբէճի
5 45	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
9 45	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
11 —	Իսկիւտարէն Սիրբէճի
4 45	Սիրբէճիէն Իսկիւտար
6 45	Սիրբէճ